

KTÜ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ
DERS KİTAPÇIĞI

HAZIRLAYANLAR

PROF. DR. SEVİLAY HİNTİSTAN

PROF. DR. NESRİN NURAL

DR. ÖĞR. ÜYESİ SEÇİL GÜLHAN GÜNER

ARŞ. GÖR. DR. AYSUN AKÇAKAYA CAN

ARŞ. GÖR. MÜGE TEZEL

TRABZON

2023-2024

T.C.
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERS KİTAPÇIĞI

İÇİNDEKİLER	Sayfa
1. İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ	3
1.1. Dersin Öğretim Elemanları	3
1.2. Dersin Tanımı ve Amacı	3
1.3. Eğitim Modeli	3
1.4. İç Hastalıkları Hemşireliği	3
1.5. Dersin Genel Hedefleri	3
1.6. Dersin Programdaki Yeri	3
1.7. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri	3
1.8. Dersin Eğitim Araç ve Gereçleri.....	4
1.9. Dersin Değerlendirmesi	4
2. HAFTALIK DERS İÇERİĞİ.....	4
2.1. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Haftalık Ders İçeriği	4
2.2. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Haftalık Ders Planı.....	5
2.3. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Kaynak Listesi	5
3. İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ KLİNİK UYGULAMA İÇERİĞİ.....	5
3.1. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulamasının Amacı	5
3.2. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulamasının Öğrenme Çıktıları/Kazanımları.....	5
3.3. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Temel Hemşirelik Uygulamaları ve İlgili Beceriler Listesi	6
3.4. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Alanları ve Kullanılan Klinikler vb.....	6
3.5. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Alanında Uyulması Gereken Kurallar.....	8
3.6. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi İş Sağlığı ve Güvenliği, Aşı, Sigorta vb. Belgeler.....	9
3.7. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Klinik/Saha Yöneticisi ve Çalışanlarından Beklentiler	9
3.8. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Rotasyon Dağılımları	10
3.9. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulamasında Öğrenciden Haftalık Beklentiler/ Öğrencinin Üstleneceği Görev ve Sorumluluklar Listesi	10
3.10. Uygulamada Öğrencinin Doldurması Gereken Formlar ve Dökümanlar	10
3.11. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Rehberi ve Beceri Değerlendirme Formları	10
4. ÖĞRENCİLERİN İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ, UYGULAMASI VE UYGULAMA ALANLARINI DEĞERLENDİRME FORMLARI	10
5. KTÜ. SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ UYGULAMALI DERSLER İLKE, USUL VE ESASLARI.....	10
6. DERSE BAĞLI UYGULAMA İÇERİĞİ İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ REHBERİ ÖRNEĞİ.....	11
7. EKLER.....	11

1. İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ

1.1. Dersin Öğretim Elemanları:

Prof. Dr. Sevilay HİNTİSTAN

Prof. Dr. Nesrin NURAL

Dr. Öğr. Üyesi Seçil GÜLHAN GÜNER

Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN

Arş. Gör. Müge TEZEL

1.2. Dersin Tanımı ve Amacı

Bu ders; sağlıklı/hasta birey, aile ya da toplumun sağlığının korunması, geliştirilmesi, sistemlere ilişkin erken tanı, tedavi, bakım ve rehabilitasyon sürecine yönelik bilgi ve uygulamaları kapsar. Bu derste iç hastalıkları ve bu hastalıklarda uygulanan hemşirelik bakımı konusunda kanıta dayalı teorik bilgi ve beceriyle birlikte eleştirel düşünen, problem çözebilen ve etkili iletişim kurabilen hemşireler yetiştirmek amaçlanmıştır.

1.3. Eğitim Modeli

İç Hastalıkları Hemşireliği dersinde Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli temel alınarak "Müfredat Geliştirmeye Entegre (Bütünleştirici) Yaklaşım" kullanılmaktadır.

1.4. İç Hastalıkları Hemşireliği

İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nın yüz yüze ve uzaktan eğitim politikasında "KTÜ 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi Derslerinin Yürütülmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslar" temel alınmıştır. Erişim Adresi: https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/oem_0d85c.pdf. Bu kapsamda 2023-2024 Eğitim Öğretim yılı Güz döneminde İç Hastalıkları Hemşireliği dersinin teori ve uygulaması yüzyüze yürütülmüştür.

1.5. Dersin Genel Hedefleri

1. Sistemlere ait hastalıklara ilişkin risk faktörlerini, risk gruplarını ve sorunları belirleyebilme.
2. Sistemlere ait hastalıklar ve bu hastalıklara yönelik hemşirelik bakımına ilişkin bilgi ve beceri kazanabilme.
3. Güncel bilgileri analiz edebilme, eleştirel düşünme becerisini kullanabilme ve yeni durumlara uygulayabilme.
4. Sağlığın korunması geliştirilmesi, bakım, tedavi ve rehabilite edici rol ve sorumlulukları kavrayabilme.
5. Hastalıklara ilişkin birincil, ikincil, üçüncül ve dördüncül korumayı sürdürebilme ve eğitim yapabilme.

İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi içerisindeki eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme, eğitim ve iletişim becerileri Ek 1'de sunulmuştur.

1.6. Dersin Programdaki Yeri

İç Hastalıkları Hemşireliği dersi Hemşirelik Bölümü ders programında Güz ve Bahar yarıyılında yer almaktadır.

1.7. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri

İç Hastalıkları Hemşireliği dersinin yürütülmesinde güncel literatür temel alınarak sunuş ve demonstrasyon, soru-cevap, uygulama, vaka analizi, rol play, grup çalışmaları, beyin fırtınası, kavram haritası ve altı şapkalı düşünme teknikleri kullanılmaktadır.

1.8. Dersin Eğitim Araç ve Gereçleri

İç Hastalıkları Hemşireliği dersinin yürütülmesinde eğitim araç ve gereçleri olarak hasta eğitim materyali, broşürler, kitaplar, sunumlar, makaleler, tezler, kılavuzlar, rehberler, video, bilgisayar ve projeksiyon kullanılmaktadır.

2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Kapsamında Öğrencinin Sorumlulukları	Teslim Tarihi
1. Klinikte kullanılacak bakım planı formu ve uygulama rehberi formları öğrenciler ile paylaşılacak	07.11.2022
2. Öğrenciler hastalara yönelik bakım planını, hastaya (vakaya) uygun rehber formlarını ve eğitim materyalini hazırlayacak	1. Bakım Planı 12.12.2023 (Tüm Gruplar)
	2. Bakım Planı 28.12.2023 (Tüm Gruplar)
3. Öğrenciler tarafından hazırlanan formlar klinikte grup çalışması şeklinde sunulacak/tartışılacak	1. Bakım Planı 11.12.2023 (Tüm Gruplar)
	2. Bakım Planı 27.12.2023 (Tüm Gruplar)

1.9. Dersin Değerlendirmesi

İç Hastalıkları Hemşireliği dersinin değerlendirilmesinde, ara sınavın %25'i, dönem sonu sınavın %25'i ve derse bağlı uygulamanın %50'si alınmaktadır.

2. HAFTALIK DERS İÇERİĞİ

2.1. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Haftalık Ders İçeriği

HAFTA	KONU
1. HAFTA	Tanışma
	Yaşlılık ve Hemşirelik Bakımı
	Ağrı ve Hemşirelik Bakımı
	Kronik Hastalıklara Giriş Sıvı-Elektrolit Dengesi Asit Baz Dengesi
2. HAFTA	Solunum Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı
	Kan Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı
3. HAFTA	Sindirim Sistemi ve Hemşirelik Bakımı
	Kalp ve Dolaşım Sistemi ve Hemşirelik Bakımı
4. HAFTA	Kanser ve Hemşirelik Bakımı
	Sinir Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı
5. HAFTA	Böbrek hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı
	Eklem ve Bağ Doku Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı
	Palyatif Bakım ve Hemşirelik
6. HAFTA	Metabolizma ve Endokrin Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı
	İmmunoloji ve Hemşirelik bakımı
	Deri Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı

2.2. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Haftalık Ders Planı

İç hastalıkları hemşireliği dersi haftalık ders programı ve iç hastalıkları hemşireliği dersi haftalık örnek ders planı ekte sunulmuştur (Ek 2).

2.3. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Kaynak Listesi

- Akdemir N, Birol L (2021) İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Genişletilmiş 7. Baskı. Akademisyen Yayınevi.
- Karadakovan A, Aslan FE (2020). Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. 6. Baskı. Akademisyen Yayınevi.
- Yürügen B, Nural N (2020). Hastalıklar Bilgisi. Nobel Tıp Kitabevi.
- Ovayolu N, Ovayolu Ö (2018). Temel İç Hastalıkları Hemşireliği ve Farklı Boyutlarıyla Kronik Hastalıklar. Çukurova Nobel Tıp Kitabevi.
- Can G. (2018). İç Hastalıkları Hemşireliği: Klinik Uygulama Rehberi. Nobel Tıp Kitabevleri.
- Durna Z. (2012). Kronik Hastalıklar ve Bakım. Nobel Kitabevi.
- McDonagh TA, Metra M, Adamo M, Gardner RS, Baumbach A, Böhm M, ... & Kathrine Skibelund A (2021). 2021 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure: Developed by the Task Force for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure of the European Society of Cardiology (ESC) With the special contribution of the Heart Failure Association (HFA) of the ESC. European heart journal, 42(36), 3599-3726.
- ESC Kılavuzları-2021 <https://academic.oup.com/eurheartj/article/42/36/3599/6358045>

3. İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ KLİNİK UYGULAMA İÇERİĞİ

3.1. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulamasının Amacı

İç hastalıkları hemşireliği dersi kapsamında öğrencinin teoride öğrendiği bilgileri kullanarak hemşirelik bakım/televi/rehabilitasyon becerilerini klinik/saha uygulamalarına aktarmaktır.

3.2. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulamasının Öğrenme Çıktıları/Kazanımları

- İç hastalıkları hemşireliğinin rolünü, sorumluluklarını, amacını ve önemini kavrayabilir.
- İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanır.
- İç hastalıkları hemşireliği alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamaya aktarabilir.
- İç hastalıkları hemşireliği uygulama alanında beklenmeyen durumlarda uygun hemşirelik girişimlerini planlayarak uygulayabilir.

Ayrıca iç hastalıkları hemşireliği dersi uygulamasının Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı'na (HUÇEP) göre öğrenme çıktıları/kazanımları Ek 3'te sunulmuştur.

3.3. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Temel Hemşirelik Uygulamaları ve İlgili Beceriler Listesi

İç hastalıkları hemşireliği dersi temel hemşirelik uygulamaları ve ilgili beceriler listesi ekte sunulmuştur (Ek 4).

3.4. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Alanları ve Kullanılan Klinikler vb.

KTÜ Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesi

KTÜ Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesi A ve B klinik bloklar ile poliklinik binasından oluşmaktadır. Bloklar arasında geçiş vardır. A blok 11 kattan, B blok 6 kattan, poliklinik binası ise 4 kattan oluşmaktadır. Hastane kampüsü içerisinde mülkiyeti Rektörlüğe bağlı olan ve özel sektör tarafından işletilen bir otel ve restoran, ayrıca Farabi İş Merkezi adı altında 4 adet büfe ve kantin işletmesi bulunmaktadır. Yaklaşık 70.000 m²'lik kapalı alana sahip olan hastanede 800 yatak ve üçüncü derece 80 yoğun bakım yatağı mevcuttur.

Adres:

KTÜ Farabi Hastanesi
61080 Merkez/TRABZON
Web: <http://www.ktu.edu.tr/farabi>
İletişim: 0462 377 50 00
Fax: 0462 325 05 18

KTÜ Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesi Örnek Kapasite Listesi

Klinikler	Yatak Kapasitesi	Sorumlu Hemşire	Öğrenci Kapasitesi
Hematoloji Kliniği	19	1	3
Nefroloji Kliniği	18	1	3
Endokrinoloji Kliniği	19	1	3
Onkoloji Kliniği	20	1	4
Gastroenteroloji Kliniği	18	1	4
Genel Dahiliye- İmmünoloji Kliniği	18	1	3
Göğüs Hastalıkları Kliniği	20	1	4
Onkoloji- Cildiye Kliniği	16	1	3

Enfeksiyon Kliniği	16	1	3
Kardiyoloji Kliniği	20	1	4
Nöroloji Kliniği	17	1	4
Erişkin Acil Kliniği	18	1	10
Hemodiyaliz Ünitesi	10	1	3
Kemoterapi Ünitesi	20 koltuk, 4 yatak	1	4
Diyabet Eğitim Hemşireliği Polikliniği	1 görüşme odası	1	1
Kan Alma Ünitesi	6 koltuk	1	3
Solunum Fonksiyon Testi Ünitesi	2 gözlem odası	1	2

Ahi Evren Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Adres: Soğuksu Mah. Vatan
Cad. No:9 Trabzon

Web: <https://ahievrenghh.saglik.gov.tr/>

Telefon: 04622310464

Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneler Birliği'ne bağlı 26500 m² alan üzerine kurulu olan hastane 21472 m² kapalı alana sahip ve 260 yatak kapasiteli olup, polikliniklerde kalp ve damar cerrahisi, kardiyoloji, pediatrik kardiyoloji, göğüs hastalıkları, göğüs cerrahisi ve enfeksiyon hastalıkları gibi ana branşlarda hizmet vermektedir.

Trabzon Kanuni Eğitim Araştırma Hastanesi

Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneler Birliği'ne bağlı hastane yaklaşık 27000m² kampüs alanı içerisinde, 500 kadro yatak kapasitesine sahiptir. 7 yataklı Anestezi Yoğun Bakım, 8 yataklı Cerrahi Yoğun Bakım, 8 yataklı Dahiliye Yoğun Bakım, 8 yataklı Nöroloji Yoğun Bakım, 20 yataklı Hemodiyaliz Merkezi mevcuttur. Biyokimya, Mikrobiyoloji, Patoloji laboratuvarları, Nükleer tıp ve Kemik Dansitometre merkezi, Kanser Tarama ve Eğitim Merkezi, Kan Merkezi, Radyoloji Ünitesi, Acil Servis gibi merkez ve ünitelerle Eğitim ve Araştırma Hastanesi olarak hizmet vermektedir.

Adres: Kaşüstü Mahallesi Topal
Osman Sokak No:7
Yomra / TRABZON
Web: <http://www.trabzonkanuni.gov.tr>
İletişim: (0462) 341 56 56
(0462) 341 56 30 – 38
(0462) 341 56 58 – 63

Trabzon Fatih Devlet Hastanesi

Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneler Birliği'ne bağlı hastane 250 yatak kapasitesi, 3 yoğun bakım ünitesi, 8 ameliyathane ve acil servis ile hizmet vermektedir.

Adres: İnönü Mah. İnönü Cad.
No:177
61040 Merkez/Trabzon
Web: www.fatihdh.gov.tr
İletişim: (0462) 230 2285
(0 462) 230 22 78 (Fax)

Hemşirelik programının klinik/alan uygulamalarının iç hastalıkları hemşireliği uygulamasına göre değerlendirilmesi (2023-2024 Güz ve Bahar Yarıyılı) Ek 5'te; hemşirelik programının klinik/alan uygulamalarının iç hastalıkları hemşireliği ve intern programı uygulamasına göre değerlendirilmesi (2023-2024 Bahar Yarıyılı) Ek 6'da sunulmuştur.

3.5. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Alanında Uyulması Gereken Kurallar

1. Klinik uygulamaya başlamadan önce temel iş sağlığı güvenliği sertifikası alınmış olmalıdır.
2. Klinik uygulamaya başlamadan önce Hepatit B aşısı belgesi ya da antikor testi sonucu ilgili öğretim elemanına bildirilmelidir.
3. Klinik uygulamaya başlamadan önce gerekli formlarla ilgili öğretim elemanları ile görüşülmelidir.
4. Öğrenciler klinik uygulamaya çıkmadan önce ders öğretim elemanlarınca yapılan klinik uygulama bilgilendirme toplantısına katılmalıdır.
5. Kliniklerde öğrenciler kurumda düzenlenen oryantasyon programına katılmalıdır.
6. Klinik uygulama 16 gün olarak yapılmaktadır.
7. Klinik uygulama 08:00-16:00 saatleri arasındadır.
8. Klinik uygulamalarda öğrencilerin devamsızlık hakkı **telafili** olmak üzere **iki** gündür. Telafiler dönem sonu sınavından bir hafta önce yapılmaktadır. Telafi uygulamaları

yapıldıktan sonra öğrenci tarafından telafi formları doldurularak (Ek 7), ilgili öğretim elemanına teslim edilmelidir.

9. Klinik uygulama öğrenci forma düzeni aşağıda belirtilmiştir (Şekil 1. KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü forma düzeni).

Klinik uygulama öğrenci forması: Üstü beyaz renkte kısa kollu, mavi şeritli cerrahi yakalı, mavi şeritli iki cepli, sol üst tarafta küçük yaka cebi üzerinde isim ve soyisim mavi iplikle işlenmiş olmalıdır. Yaka cebi üzerinde KTÜ amblemi olmalıdır. Forma altı mavi pantolon şeklindedir (Şekil 1) (Forma için adres: Erbay Medikal, 0544 343 24 62, Uzun Sokak, Eba Çarşısı No:75 Giriş Kat/Trabzon, www.erbaymedikalgiyim.com)

Şekil 1: KTÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Forma Örneği

10. Kliniklerde forma düzenine uyulmalıdır.
11. Klinik uygulamalarda öğrenciler not defteri, kalem, saniyeli saat ve varsa stetoskop bulundurmalarıdır.
12. Öğrenciler klinik uygulamalarda sabah (08.00) ve akşam (16.00) teslimlerine katılmalıdırlar.
13. Klinikte öğle yemeği 12.00-13.00 saatleri arasındadır. Öğrenciler kliniklere göre öğle arasını işleri aksatmayacak şekilde kullanmalıdır.
14. Klinikten ayrılmayı gerektiren zorunlu durumlarda sorumlu öğretim elemanı/sorumlu hemşire bilgilendirilmelidir.
15. Klinikte iş kazası yaşayan öğrenciler ilgili kurumun iş kazası politikasına uymalıdır.
16. Klinik uygulamanın dördüncü ve yedinci haftasında her öğrenci iki adet iç hastalıkları hemşireliği hasta veri toplama formu ve bakım planını öğretim elemanına teslim etmelidir.
17. Öğrenciler, klinik uygulamalarda karşılaştıkları güçlükleri öncelikle ilgili öğretim elemanı ile görüşmelidir.
18. COVID-19 tedbirleri kapsamında öğrenciler maske takmalı, sık el hijyeni sağlamalı, mümkün olduğunca mesafeye dikkat etmelidir. Ayrıca ateş, öksürük, dispne, koku ve tat kaybı gibi belirtiler yaşandığında ilgili öğretim elemanı bilgilendirilmelidir.

3.6. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi İş Sağlığı ve Güvenliği, Aşı, Sigorta vb. Belgeler

İç hastalıkları hemşireliği dersi iş sağlığı ve güvenliği, aşı, sigorta vb. belgelerine link üzerinden ve ekteki dosyadan ulaşılabilir. https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/sbfhemşirelik_2bacc.pdf (Ek 8).

3.7. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Klinik/Saha Yöneticisi ve Çalışanlarından Beklentiler

1. Kliniklerde öğrenci oryantasyonunun sağlanması,
2. Kliniklerde öğrencilerin sabah (08.00) ve akşam (16.00) teslimleri ve diğer vizitlere katılımlarının sağlanması ve desteklenmesi,
3. Klinikte uygulanan hasta tedavilerine öğrenci katılımlarının sağlanması ve desteklenmesi,
4. Klinikte hasta bakım uygulamalarına öğrenci katılımlarının sağlanması ve desteklenmesi,
5. Kliniklerde öğrencilerin yaşadığı iş kazalarını ilgili birime bildirmeleri,

6. Öğrencilerin klinik uygulamaya devam ve telafi çizelgelerini izlemeleri,
7. Öğrenci değerlendirme rehberini doldurarak öğretim elemanına teslim etmeleri,
8. Klinikte bulunan medikal cihazların kullanımının öğretilmesi,
9. Klinikte kullanılan formların tanıtılması,
10. Klinikteki sağlık ekibi üyeleri ile öğrencilerin iletişimini kolaylaştırması,
11. Öğrencilerin klinikte uygulanan hasta kabul ve taburculuk işlemlerine katılımlarının sağlanması ve desteklenmesi,
12. Kliniklerde öğrencilerin hasta eğitimlerine katılımlarının sağlanması ve desteklenmesi.

3.8. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Rotasyon Dağılımları

İç hastalıkları hemşireliği dersi uygulama rotasyon dağılımları ekte sunulmuştur (Ek 9).

3.9. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulamasında Öğrenciden Haftalık Beklentiler/ Öğrencinin Üstleneceği Görev ve Sorumlulukları Listesi

Uygulama Haftası	Öğrenciden Beklentiler
1	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin hastaneye ve klinik ortama oryante olması
2	<ul style="list-style-type: none"> • Kliniğin rutin uygulamalarına, tedavi ve hemşirelik bakımına katılması • İç hastalıkları hemşireliği dersi kapsamında öncelikle uygulama yapılan kliniğe özgü olmak üzere teorik düzeyde hastalıklarla ilgili bilgi sahibi olması
3	<ul style="list-style-type: none"> • Primer hasta bakım sorumluluğunu üstlenmesi, veri toplaması, bakımı planlaması, uygulaması ve değerlendirmesi, • İç hastalıkları hemşireliği dersi kapsamında öncelikle uygulama yapılan kliniğe özgü olmak üzere teorik ve uygulama düzeyinde bireysel ve grup tartışmalarına katılması, • Hasta eğitimlerini planlaması ve uygulaması,
4	<ul style="list-style-type: none"> • Bir adet iç hastalıkları hemşireliği hasta veri toplama formu ve bakım planını ilgili öğretim elemanına teslim etmesi, • Öğrencinin kendi teorik ve klinik beceri uygulama yeterliliğini değerlendirmesi, zayıf ve güçlü yönlerini belirtmesi,
5	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin teori ve klinik beceri uygulama yeterlilikleri kapsamında zayıf yönlerinin iyileştirilmesine yönelik uygulamalara katılması (teori, vaka tartışması vb.), • Öğrencilerin öğretim elemanı ile birlikte iç hastalıkları hemşireliği hasta veri toplama formu ve bakım planını değerlendirmesi, vaka analizlerini yapması,
6	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin öğretim elemanı ile birlikte iç hastalıkları hemşireliği hasta veri toplama formu ve bakım planı değerlendirmesi, vaka analizlerini yapması,
7	<ul style="list-style-type: none"> • Bir adet iç hastalıkları hemşireliği hasta veri toplama formu ve bakım planını ilgili öğretim elemanına teslim etmesi,
8	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin teori ve klinik beceri uygulama yeterliliğini değerlendiren bireysel geri bildirimlerini sunması, • Klinik uygulamayı değerlendirmesi.

3.10. Uygulamada Öğrencinin Doldurması Gereken Formlar ve Dokümanlar

Uygulamada öğrencinin doldurması gereken formlar ve dokümanlardan boş ve dolu örnek (Ek 10) sunulmuştur.

3.11. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Rehberi ve Beceri Değerlendirme Formları

İç hastalıkları hemşireliği dersi uygulama rehberi ve beceri değerlendirme formları Ek 11' de sunulmaktadır.

4. ÖĞRENCİLERİN İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ, UYGULAMASI VE UYGULAMA ALANLARINI DEĞERLENDİRME FORMLARI

Öğrencilerin iç hastalıkları hemşireliği dersi, uygulaması ve uygulama alanlarını değerlendirme formlarına belirtilen adres üzerinden (<https://forms.gle/wbjDxLMhpdDApLTp9>) ulaşılabilmektedir (Ek 13).

5. KTÜ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ UYGULAMALI DERSLER İLKE, USUL VE ESASLARI

Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik bölümü uygulamalı dersler ilke, usul ve esasları Ek 14'te sunulmuştur.

6. DERSE BAĞLI UYGULAMA İÇERİĞİ İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ REHBERİ ÖRNEĞİ

Derse bağlı uygulama içeriği iç hastalıkları hemşireliği dersi rehberi örneği Ek 15'te sunulmuştur.

7. EKLER

Ek 1. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi İçerisindeki Eleştirel Düşünme, Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme, Eğitim ve İletişim Becerileri

Ek 2. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Haftalık Ders Planı

Ek 3. İç Hastalıkları Hemşireliği Ders İçeriğinin HUÇEP'e Göre İncelenmesi

Ek 4. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Temel Hemşirelik Uygulamaları ve İlgili Beceriler Listesi

Ek 5. Hemşirelik Programının Klinik/Alan Uygulamalarının İç Hastalıkları Hemşireliği Uygulamasına Göre Değerlendirilmesi (2023-2024 Güz ve Bahar Yarıyılı)

Ek 6. Hemşirelik Programının Klinik/Alan Uygulamalarının İç Hastalıkları Hemşireliği ve İtern Programı Uygulamasına Göre Değerlendirilmesi (2023-2024 Bahar Yarıyılı)

Ek 7. İç Hastalıkları Hemşireliği Öğrenci Klinik Telafi Formu

Ek 8. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi İş Sağlığı ve Güvenliği, Aşı, Sigorta vb. Belgeleri

Ek 9. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersinin Uygulama Rotasyon Dağılımları

Ek 10. Uygulamada Öğrencinin Doldurması Gereken Formlar ve Dökümanlardan Boş ve Dolu Örnek

Ek 11. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Rehberi ve Beceri Değerlendirme Formları

Ek 12. HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği Uygulama İzlem Çizelgesi (Beceri Karnesi)

Ek 13. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi, Uygulaması ve Uygulama Alanlarını Değerlendirme Formları

Ek 14. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Uygulamalı Dersler İlke, Usul ve Esasları

Ek 15. Derse Bağlı Uygulama İçeriği İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Rehberi Örneği

Ek 1. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi İçerisindeki Eleştirel Düşünme, Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme, Eğitim ve İletişim Becerileri

Dersin adı	Süresi (st/hafta)	Eleştirel Düşünme	Yaratıcı Düşünme	Problem Çözme	Eğitim Becerileri	İletişim Becerileri
Temel Dersler						
İç Hastalıkları Hemşireliği	6st/hafta	X		X		X
Seçmeli dersler						

Ek 2. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Haftalık Ders Planı

HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Haftalık Ders Programı

HAFTA / DERS İŞLEYİŞİ	DERS KONUSU	ÖĞRENME HEDEFLERİ	PROGRAM ÇIKTILARI	DERS İÇERİĞİ	2023-2024 EĞİTİM-ÖĞRETİM DÖNEMİ SORUMLU ÖĞRETİM ELEMANI	ÖN HAZIRLIK	KANIT
1 Yüz Yüze Eğitim	Kronik Hastalıklara Giriş	ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7	-Kronik hastalıklar epidemiyolojisi -Kronik hastalıklarda hastalık yükü -Kronik hastalıklarda sağlıklı yaşam ilkeleri	Prof. Dr. Nesrin NURAL Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Prof. Dr. Nuran AKDEMİR Prof. Dr. Leman BİROL. 2021; İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Akademisyen Kitabevi	Bektaş Akpınar, N. & Aşkın Ceran, M. (2019). Kronik hastalıklar ve rehabilitasyon hemşireliği. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 3 (2) , 140-152. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/amusbfd/issue/45465/454918
1 Yüz Yüze Eğitim	Sıvı-Elektrolit ve Asit Baz Dengesi	ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7	-Beden sıvıları ve Homeostazis -Su ve elektrolitlerin görevi -Sıvı-Elektrolit dengesi/ dengesizlikleri ve hemşirelik bakımı -Asit baz tampon sistemleri -Asit baz dengesi/ dengesizlikleri ve hemşirelik bakımı	Prof. Dr. Nesrin NURAL Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Prof. Dr. Nuran AKDEMİR Prof. Dr. Leman BİROL. 2021; İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Akademisyen Kitabevi	Zümrütdal, A. (2013). Sıvı elektrolit tedavisinde temel prensipler/Basic principles in liquid electrolyte treatment. Anadolu Kardiyoloji Dergisi: AKD, 13(2), 171. İnangil, G., & Özkan, S. (2018). Asit-baz Denge Bozukluğu. Yoğun Bakım Derg, 12(1), 8-17.

1 Yüz Yüze Eğitim	Ağrı ve Hemşirelik Bakımı	ÖH2, ÖH3, ÖH4	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Ağrının tanımı ve ağrı teorileri -Ağrı çeşitleri -Ağrı basamakları -Ağrı skalaları -Ağrısı olan hastada hemşirelik bakımı	Prof. Dr. Sevilay HİNTİSTAN Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Aslan FE (2014). Ağrının Doğası ve Kontrolü. Akademisyen Kitabevi. Erden S (2021). Ağrı ve Kontrolü. Akademisyen Kitabevi. International Association for the Study of Pain. Erişim Adresi: https://europeanpainfederation.eu/wp-content/uploads/2019/06/1_TR-Guidelines_for_the_Management_of_Pain_in_Vulnerable_Populationsedited-converted.pdf . Erişim Tarihi: 22.01.22	Nomura, A. T. G., de Abreu Almeida, M., & Pruinelli, L. (2021). Information model on pain management: An analysis of big data. Journal of Nursing Scholarship, 53(3), 270-277. Carolfi, K., & Nickasch, B. L. (2021). What Do Primary Care Providers and Nurses Need to Know About Managing Chronic Pain?. Pain Management Nursing.
1 Yüz Yüze Eğitim	Yaşlılık ve Hemşirelik Bakımı	ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Yaşlılık tanımı ve yaşlılıkla ilgili terimler -Dünyada ve Türkiye’de yaşlı nüfusun durumu -Ülkemizdeki yaşlı nüfusun sosyo-ekonomik özellikleri -Sosyal açıdan yaşlılık -Yaşlı bireylerde istismar ve ihmal -Yaşlı bireylerde meydana gelen fizyolojik değişiklikler	Dr. Öğr. Üyesi Seçil GÜLHAN GÜNER Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Prof. Dr. Ayfer Karadakovan (2014). Yaşlı sağlığı ve bakım, Akademisyen Kitabevi	Kalyoncuo, S. & Kartın, P. T. (2021). Aktif Yaşlanma ve Hemşirelik Bakımı. ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 8(1), 26-32. Pehlivan, S., & Karadakovan, A. (2013). Yaşlı bireylerde fizyolojik değişiklikler ve hemşirelik tanılması. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2(3), 385-395. Yeşil, P., Taşcı, S., & Öztunç, G. (2016). Yaşlı istismarı ve ihmal. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(2), 128-134.

				-Yaşlı bireylerde ilaç kullanımı ile ilgili sorunlar ve hemşirelik bakımı			
1	Yüz Yüze Eğitim	Palyatif Bakım ve Hemşirelik	ÖH2, ÖH3 PÇ4, PÇ7, PÇ8	- Palyatif bakımın ve terminal dönemin tanımı - Hospis bakımı - Palyatif bakımın amaçları ve palyatif bakım modelleri - Palyatif bakım gerektiren hastalıklar -Dünya’da ve Türkiye’de Palyatif bakım - Palyatif bakımda semptom yönetimi ve hemşirelik bakımı	Dr. Öğr. Üyesi Seçil GÜLHAN GÜNER Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Kadriye KAHVECİ, Orhan KOÇ, Hurişah AKSAKAL (2017). Palyatif bakım hemşireliği el kitabı. Akademisyen Kitabevi	Uysal, N., Şenel, G., Karaca, Ş., Kadoğulları, N., Koçak, N., & Oğuz, G. (2015). Palyatif Bakım Kliniğinde Yatan Hastalarda Görülen Semptomlar Ve Palyatif Bakımın Semptom Kontrolüne Etkisi. Ağrı, 27(2), 104-10. Uslu, F. Ş., & Terzioğlu, F. (2015). Dünyada ve Türkiye’de Palyatif Bakım Eğitimi ve Örgütlenmesi. Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi, 4(2), 81-90.
2	Yüz Yüze Eğitim	Solunum Sistemi ve Hemşirelik Bakımı	ÖH1, ÖH2, ÖH3 PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Solunum sisteminin yapısı ve fonksiyonları -Solunum sisteminin değerlendirilmesi -Solunum sisteminin tanı yöntemleri	Prof. Dr. Nesrin NURAL Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Prof. Dr. Nuran AKDEMİR Prof. Dr. Leman BİROL. 2021; İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Akademisyen Kitabevi	Türk Toraks Derneği (2019). Eğitim Kitapları Serisi. Erişim adresi: https://www.toraks.org.tr/site/resources/library Yıldırım, N. (2017). Solunum sistemi klinik fizyolojisi. Bulletin of Thoracic Surgery/Toraks Cerrahisi Bülteni, 10(1).

				-Solunum sistemi hastalıkları, tanı, tedavisi ve hemşirelik bakımı			
2 Yüz Yüze Eğitim	Kalp ve Dolaşım Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	ÖH1, ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Kardiyovasküler sistemin yapı ve fonksiyonları -Kalbin iletim sistemi, EKG bulguları -Kalp ve dolaşım sisteminin değerlendirilmesi ve tanı yöntemleri - Kalp ve dolaşım sistemi hastalıkları semptomları, tanı, tedavisi ve hemşirelik bakımı	Prof. Dr. Nesrin NURAL Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Prof. Dr. Nuran AKDEMİR Prof. Dr. Leman BİROL. 2021; İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Akademisyen Kitabevi	Çil Akıncı, A. , Zengin, N. & Buğu, Y. (2014). Kalp Yetersizliği ve Hemşirelik Bakımı . Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi , 18 (2) , 52-61 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/ybhd/issue/26492/278792 Mozaffarian D, Benjamin E, Go A, et al. Heart disease and stroke statistics 2015 update. Circulation. 2015;131:e29ee322.
3 Yüz Yüze Eğitim	Sindirim Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	ÖH1, ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Sindirim sistemi organları ve işlevleri -Sindirim sisteminin çalışmasının düzenlenmesi - Sindirim sistemi hastalıklarında görülen semptomlar	Prof. Dr. Sevilay HİNTİSTAN Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Şimşek İ (2011). İç Hastalıkları Gastroenteroloji. Nobel Tıp Kitabevi.	Fikree, A., & Byrne, P. (2021). Management of functional gastrointestinal disorders. Clinical Medicine, 21(1), 44. Drewes, A. M., Kuhlman, L., Andresen, T., & Olesen, S. S. (2021). Medical Treatment of Pain in Chronic Pancreatitis: Guidelines for Clinical Practice. Clinical Pancreatology for Practising Gastroenterologists and Surgeons, 273-282.

				-Sindirim sistemi hastalıkları tanı, tedavisi ve hemşirelik bakımı			Jones, R., Hunt, C., Stevens, R., Dalrymple, J., Driscoll, R., Sleet, S., & Smith, J. B. (2009). Management of common gastrointestinal disorders: quality criteria based on patients' views and practice guidelines. British Journal of General Practice, 59(563), e199-e208. Jones, R., Hunt, C., Stevens, R., Dalrymple, J., Driscoll, R., Sleet, S., & Smith, J. B. (2009). Management of common gastrointestinal disorders: quality criteria based on patients' views and practice guidelines. British Journal of General Practice, 59(563), e199-e208.
3 Yüz Yüze Eğitim	Kan Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Kanın bileşenleri, fizyoloji ve şekilli elemanları -Hematolojik hastalıklar ve hemşirelik bakımı -Lökosit hastalıkları ve hemşirelik bakımı -Kanama bozuklukları ve hemşirelik bakımı -Kemik iliği biyopsisi ve hemşirelik bakımı	Dr. Öğr. Üyesi Seçil GÜLHAN GÜNER Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Karadakovan A, Aslan EF. 2020; Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. Akademisyen Basımevi	Gönderen, H. H. S., & Kapucu, S. (2009). Nötropenik Hastada Nötropeniye Değerlendirme Kriterleri ve Hemşirelik Bakımı. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 16(1), 69-75. Erol, Ö., & Yacan, L. (2017). Akut Miyeloid Lösemi Tanısı Alan Yaşlı Hastanın Bakımı: Bir Olgu Sunumu. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma, 14(2), 155-160.
4 Yüz Yüze Eğitim	Kanser ve Hemşirelik Bakımı	ÖH1, ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Kanser ve epidemiyolojisi -Kanserin etiyolojisi -Kanserin oluşum evresi, kanserleşme sürecinin (karsinogenezis) fizyopatolojisi	Prof. Dr. Sevilay HİNTİSTAN Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Sedef AM (2020). Temel Onkoloji. Akademisyen Kitabevi. Kapucu S, Kutlutürkan S (2020). Hemşirelik Öğrencilerine Yönelik Onkoloji Hemşireliği. Hipokrat Yayınevi.	Avrupa Medikal Onkoloji Derneği (2011). İlerlemiş Kanser Hastaları İçin Kılavuz. Turhal NS, Yumuk PF. Uluslararası Onkoloji Kılavuzları (2020). Yalçın Ş, Özet A, editörler. Kanser ve COVID-19 Pandemisi. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; p.50-65.

				<p>-Kanserin hücre döngüsü, invazyon ve metastazı</p> <p>-Kanserin etkileri ve belirtileri</p> <p>-Kanserin tanı yöntemleri, değerlendirilmesi</p> <p>-Kanserden korunma ve tedavi yöntemleri</p> <p>-Kanser ilaçlarının sınıflandırılması</p> <p>-Kanserde semptom kontrolü, onkolojik aciller ve hemşirelik bakımı</p>		<p>Sedef AM,Güler OC (2020).Onkolojide Palyatif Bakım ve Yaşam Sonu Desteği.Akademisyen Kitabevi.</p> <p>Can G (2019). Onkoloji Hemşireliği. Nobel Tıp Kitabevi.</p>	<p>European Society for Medical Oncology (2022). Guidelines. Erişim Adresi: https://www.esmo.org/guidelines. Erişim Tarihi: 22.01.22</p>
4 Yüz Yüze Eğitim	Sinir Sistemi Hastahkları ve Hemşirelik Bakımı	ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	<p>-Sinir sisteminin yapı ve fonksiyonları</p> <p>-Sinir sisteminin değerlendirilmesi</p> <p>-Sinir sisteminin tanı yöntemleri</p> <p>-Sinir sistemi hastalıklarının tanısı tedavisi ve hemşirelik bakımı</p>	<p>Dr. Öğr. Üyesi Seçil GÜLHAN GÜNER</p> <p>Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN</p> <p>Arş. Gör. Müge TEZEL</p>	<p>Prof. Dr. Nuran AKDEMİR Prof. Dr. Leman BİROL. 2021; İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Akademisyen Kitabevi</p>	<p>Erol, F., Tanrikulu, F., & Dikmen, Y. (2016). Serebrovasküler olay geçiren bir olgunun Henderson Hemşirelik Modeli'ne göre değerlendirilmesi: Olgu sunumu. Çağdaş Tıp Dergisi, 6(1-Ek (Olgu Sunumları)), 94-103.</p> <p>Erbay, Ö; Yeşilbalkan, Ö; Karadakovan, A (2020). Multiple Sklerozlu Hastaların Tedavi Yönetimi ve Hemşirelik Yaklaşımları. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 13.1: 30-40.</p>

5 Yüz Yüze Eğitim	Böbrek Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	ÖH1, ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Üriner sistem yapı ve fonksiyonları - Üriner sistem hastalıklarının risk faktörlerini - Üriner sistem hastalıklarının değerlendirilmesi ve tanı yöntemleri -Üriner sistem hastalıklarının tanısı, tedavisi ve hemşirelik bakımı -Diyaliz türleri ve hemşirelik bakımı	Prof. Dr. Sevilay HİNTİSTAN Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Karakovan A (2017). Böbrek Hastalıklarında Hemşirelik bakımı. Nobel Akademik Yayıncılık. Yürügen B, Gökdoğan F, Nural N (2015). Diyaliz Teknikerleri için Nefroloji Kitabı. Akademisyen Kitabevi. Süleymanlar G (2020). Hemodiyaliz İlkeleri ve Uygulamaları. Güneş Tıp Kitabevi.	Türkiye Cumhuriyeti Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü (2019).Kronik Böbrek Hastalığı İzlem Kılavuzu. Ankara. Türk Nefroloji Derneği (2021). KDIGO Glomerüler Hastalıkların Yönetimi İçin Klinik Uygulama Kılavuzu. Türk Nefroloji Derneği (2021). Kılavuzlar ve Kitaplar. Erişim Adresi: https://nefroloji.org.tr/tr/kilavuz-ve-kitaplar . Erişim Tarihi: 22.01.22 Karabey, T, Karagözoğlu Ş (2021). Hemodiyaliz Sürecinde Semptom Yönetimi ve Hemşirelik Bakımı. TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(1), 21-29. Oguejiofor F, Kiggundu DS, Bello AK, Swanepoel CR, Ashuntantang G, Jha V, ... & Board IAR (2021). International Society of Nephrology Global Kidney Health Atlas: structures, organization, and services for the management of kidney failure in Africa. Kidney International Supplements, 11(2), e11-e23.

5 Yüz Yüze Eğitim	Metabolizma ve Endokrin Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	ÖH1, ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Endokrin sistemin yapı ve fonksiyonları -Endokrin sistemi hastalıklarının tanısı, tedavisi ve hemşirelik bakımı -Diyabetes Mellitus,'un fizyopatolojisi, etiyolojisi, belirtileri, tedavisi, komplikasyonları ve hemşirelik bakımı -Metabolik sendrom	Prof. Dr. Nesrin NURAL Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Prof. Dr. Nuran AKDEMİR Prof. Dr. Leman BİROL. 2021; İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Akademisyen Kitabevi	American Diabetes Association Professional Practice Committee, & American Diabetes Association Professional Practice Committee:. (2022). 11. Chronic Kidney Disease and Risk Management: Standards of Medical Care in Diabetes—2022. Diabetes Care, 45(Supplement_1), S175-S184. American Diabetes Association Professional Practice Committee, & American Diabetes Association Professional Practice Committee:. (2022). 12. Retinopathy, Neuropathy, and Foot Care: Standards of Medical Care in Diabetes—2022. Diabetes Care, 45(Supplement_1), S185-S194. Draznin, B., Aroda, V. R., Bakris, G., Benson, G., Brown, F. M., Freeman, R., ... & Kosiborod, M. (2022). 13. Older Adults: Standards of Medical Care in Diabetes-2022. Diabetes Care, 45(Supplement_1), S195-S207. Türkiye Diyabet Vakfı (2021). Ulusal Diyabet Konsensus Grubu Diyabet Tanı ve Tedavi Rehberi. 1-196.
6 Yüz Yüze Eğitim	İmmünoloji ve Hemşirelik Bakımı	ÖH1, ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-İmmün sistem yapı ve fonksiyonları -İmmünite çeşitleri -İmmünoloji sistem hastalıkları ve hemşirelik bakımı	Prof. Dr. Sevilay HİNTİSTAN Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Büyüköztürk S (2014). Alerjik Hastalıklara Pratik Yaklaşım. Selen Yayıncılık. Gazel D (2020). Sağlık Bilimlerinde Klinik Mikrobiyoloji. Akademisyen Kitabevi.	American Academy of Allergy, Asthma & Immunology (2022). Practice Parameters and Guidelines. Erişim Adresi: https://www.aaaai.org/Allergist-Resources/Statements-Practice-Parameters/Practice-Parameters-Guidelines . Erişim Tarihi: https://www.aaaai.org/Allergist-Resources/Statements-Practice-Parameters/Practice-Parameters-Guidelines . Society guidelines in Allergy and Immunology (2022). Erişim Adresi: https://www.uptodate.com/contents/table-of-

						Camcıoğlu Y, Deniz G (2015). Temel İmmunoloji. Güneş Tıp Kitapevi.	contents/allergy-and-immunology/society-guidelines-in-allergy-and-immunology Erişim Tarihi: 22.01.22 Scudiero, O., Lombardo, B., Brancaccio, M., Mennitti, C., Cesaro, A., Fimiani, F., ... & Frisso, G. (2021). Exercise, immune system, nutrition, respiratory and cardiovascular diseases during COVID-19: a complex combination. International Journal of Environmental Research and Public Health, 18(3), 904.
6	Eklem ve Bağ Doku Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Eklem ve bağ dokusunun anatomik yapısı ve fonksiyonları -Eklem ve bağ dokusu hastalıkları ve hemşirelik bakımı	Dr. Öğr. Üyesi Seçil GÜLHAN GÜNER Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Prof. Dr. Nuran AKDEMİR Prof. Dr. Leman BİROL. 2021; İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı, Akademisyen Kitabevi	Ozkaraman, A., & Uzgör, F. (2019). Sistemik Lupus Eritematozus ve Hemşirelik Yönetimi. Kocaeli Tıp Dergisi, 8(3), 69-79. Gümüş K, Ünsal A. (2014). Osteoartrit'te Hemşirelik Bakımına Güncel Bir Bakış. Balıkesir Sağlık Bil Derg, 3(3):179- 182.
6	Deri Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	ÖH1, ÖH2, ÖH3	PÇ4, PÇ7, PÇ8	-Derinin yapısı ve Fonksiyonları -Genel deri değerlendirmesi -Deri hastalıkları ve hemşirelik bakımı	Dr. Öğr. Üyesi Seçil GÜLHAN GÜNER Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN Arş. Gör. Müge TEZEL	Prof. Dr. Nuran AKDEMİR Prof. Dr. Leman BİROL. 2021; İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı, Akademisyen Kitabevi	Altun, T. (2019). <i>Hemşirelik Öğrencilerinin Deri Kanseri ve Güneşten Korunmaya Yönelik Bilgilerinin Belirlenmesi</i> (Master's thesis, Eastern Mediterranean University (EMU)-Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ)).
ARA SINAV HAFTASI (.....)							
YARIYIL SONU SINAV HAFTASI (.....)							
BÜTÜNLEME SINAV HAFTASI (.....)							

Ek 3. İç Hastalıkları Hemşireliği Ders İçeriğinin HUÇEP'e Göre İncelenmesi

HUÇEP		
KONULAR	İÇERİK	Öğrenme çıktısı/kazanım
AĞRI	<ul style="list-style-type: none"> -Ağrının tanımı ve ağrı teorileri -Ağrı çeşitleri -Ağrı basamakları -Ağrı skalaları -Ağrısı olan hastada hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> - Ağrıyı değerlendirme yöntemlerini kullanabilme - Değerlendirme yöntemlerini kullanarak ağrıyı tanımlayabilme - Ağrılı bireye yönelik hemşirelik girişimlerini planlayabilme - Ağrılı bireye yönelik planlanan hemşirelik girişimlerini uygulayabilme - Ağrılı bireye uygulanan hemşirelik girişimlerini değerlendirebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme - İç hastalıkları hemşireliği uygulama alanında beklenmeyen durumlarda yeni stratejik planlar ve çözümler geliştirebilme
BAĞIŞIKLIK SİSTEMİ HASTALIKLARINDA HEMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -İmmün sistem yapı ve fonksiyonları -İmmünite çeşitleri -İmmünoloji sistem hastalıkları ve hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> - Bağışıklık sistemi hastalıklarında uygun hemşirelik bakımını verebilme - Bağışıklama programını uygulayabilme - İç hastalıkları hemşireliğinin rolünü, sorumluluklarını, amacını ve önemini kavrayabilme -İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme -İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme
DERİ SAĞLIĞI VE HASTALIKLARINDA HEMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -Derinin yapısı ve fonksiyonları -Genel deri değerlendirilmesi -Deri hastalıkları ve hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> - Deri bütünlüğünü koruyabilme - Deri ile ilgili sorunları olan bireye gerekli hemşirelik bakımını verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme - İç hastalıkları hemşireliği uygulama alanında beklenmeyen durumlarda yeni stratejik planlar ve çözümler geliştirebilme

ENDOKRİN SİSTEM HASTALIKLARINDA HEMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -Endokrin sistemin yapı ve fonksiyonları -Endokrin sistemi hastalıklarının tanısı, tedavisi ve hemşirelik bakımı -Diyabetes Mellitus,'un fizyopatolojisi, etiyolojisi, belirtileri, tedavisi, komplikasyonları ve hemşirelik bakımı -Metabolik sendrom	<p>Endokrin sistem hastalıklarından korunmada danışmanlık verebilme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Endokrin sistem hastalıklarında gerekli hemşirelik bakımını verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin rolünü, sorumluluklarını, amacını ve önemini kavrayabilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme
KALP DAMAR SİSTEMİ HASTALIKLARINDA HEMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -Kardiyovasküler sistemin yapı ve fonksiyonları -Kalbin iletim sistemi, EKG bulguları -Kalp ve dolaşım sisteminin değerlendirilmesi ve tanı yöntemleri - Kalp ve dolaşım sistemi hastalıkları semptomları, tanı, tedavisi ve hemşirelik bakımı	<p>Kalp damar sistemi hastalıklarından korunmada eğitim verebilme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kalp damar sistemi hastalıklarından korunmada danışmanlık yapabileme - Kalp damar sistemi hastalığı olan bireye hemşirelik bakımı verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin rolünü, sorumluluklarını, amacını ve önemini kavrayabilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme
KAN HASTALIKLARINDA HEMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -Kanın bileşenleri, fizyoloji ve şekilli elemanları -Hematolojik hastalıklar ve hemşirelik bakımı -Lökosit hastalıkları ve hemşirelik bakımı -Kanama bozuklukları ve hemşirelik bakımı -Kemik iliği biyopsisi ve hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> - Kan hastalıklarından korunmada eğitim verebilme - Kan hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - Kan ve kan ürünlerini uygulayabilme, - Kan ve kan ürünlerinin komplikasyonlarını tanıyabilme - Kan ve kan ürünlerinin komplikasyonlarına uygun girişimde bulunabilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme
KANSER (ONKOLOJİ) HEMŞİRELİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> -Kanser ve epidemiyolojisi -Kanserin etiyolojisi	<ul style="list-style-type: none"> - Kanserden korunma konusunda eğitim verebilme - Kanserden korunma konusunda danışmanlık yapabileme - Kanserde erken tanı konusunda eğitim verebilme

	<ul style="list-style-type: none"> -Kanserin oluşum evresi, kanserleşme sürecinin (karsinogenezis) fizyopatolojisi -Kanserin hücre döngüsü, invazyon ve metastazı -Kanserin etkileri ve belirtileri -Kanserin tanı yöntemleri, değerlendirilmesi -Kanserden korunma ve tedavi yöntemleri -Kanser ilaçlarının sınıflandırılması -Kanserde semptom kontrolü, onkolojik aciller ve hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> - Kanserde erken tanı konusunda danışmanlık yapabilme - Kanserli bireye hemşirelik bakımı verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin rolünü, sorumluluklarını, amacını ve önemini kavrayabilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme
KAS-İSKELET SİSTEMİ HASTALIKLARINDA HEMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -Eklem ve bağ dokusunun anatomik yapısı ve fonksiyonları -Eklem ve bağ dokusu hastalıkları ve hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> Kas iskelet sistemi hastalıklarından korunmada eğitim verebilme, - Kas iskelet sistemi hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme
SIVI-ELEKTROLİT DENGESİ	<ul style="list-style-type: none"> -Beden sıvıları ve Homeostazis -Su ve elektrolitlerin görevi -Sıvı-Elektrolit dengesi/ dengesizlikleri ve hemşirelik bakımı -Asit baz tampon sistemleri -Asit baz dengesi/ dengesizlikleri ve hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> - Sıvı-elektrolit, asit-baz dengesizliklerini tanılayabilme - Sıvı-elektrolit, asit-baz dengesizliklerinde hemşirelik bakımı verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme
SİNDİRİM SİSTEMİ HASTALIKLARINDA HEMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -Sindirim sistemi organları ve işlevleri	<ul style="list-style-type: none"> Sindirim sistemi hastalıklarından korunmada eğitim verebilme - Sindirim sistemi hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin rolünü, sorumluluklarını, amacını ve önemini kavrayabilme

	<ul style="list-style-type: none"> -Sindirim sisteminin çalışmasının düzenlenmesi - Sindirim sistemi hastalıklarında görülen semptomlar -Sindirim sistemi hastalıkları tanı, tedavisi ve hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme
SİNİR SİSTEMİ HASTALIKLARINDA EMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -Sinir sisteminin yapı ve fonksiyonları -Sinir sisteminin değerlendirilmesi -Sinir sisteminin tanı yöntemleri -Sinir sistemi hastalıklarının tanısı tedavisi ve hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> - Sinir sistemi hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme -İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme
SOLUNUM SİSTEMİ HASTALIKLARINDA EMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -Solunum sisteminin yapısı ve fonksiyonları -Solunum sisteminin değerlendirilmesi -Solunum sisteminin tanı yöntemleri -Solunum sistemi hastalıkları, tanı, tedavisi ve hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> Solunum sistemi hastalıklarından korunmada eğitim verebilme - Solunum sistemi hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin rolünü, sorumluluklarını, amacını ve önemini kavrayabilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme
ÜRİNER SİSTEM HASTALIKLARINDA HEMŞİRELİK BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -Üriner sistem yapı ve fonksiyonları - Üriner sistem hastalıklarının risk faktörlerini - Üriner sistem hastalıklarının değerlendirilmesi ve tanı yöntemleri -Üriner sistem hastalıklarının tanısı, tedavisi ve hemşirelik bakımı -Diyaliz türleri ve hemşirelik bakımı	<ul style="list-style-type: none"> Üriner sistem hastalıklarından korunmada eğitim verebilme - Üriner sistem hastalıklarında hemşirelik bakımı verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin rolünü, sorumluluklarını, amacını ve önemini kavrayabilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme - İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme

YAŞLI SAĞLIĞI VE BAKIMI	<ul style="list-style-type: none"> -Yaşlılık tanımı ve yaşlılıkla ilgili terimler -Dünyada ve Türkiye’de yaşlı nüfusun durumu -Ülkemizdeki yaşlı nüfusun sosyo-ekonomik özellikleri -Sosyal açıdan yaşlılık -Yaşlı bireylerde istismar ve ihmal	<ul style="list-style-type: none"> -Sağlık bakımı gereksinimi olan yaşlı bireylere hemşirelik süreci doğrultusunda bakım verebilme - İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanabilme -İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamalara aktarabilme

Ek 4. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Temel Hemşirelik Uygulamaları ve İlgili Beceriler Listesi

	KLİNİK HEDEFLER		
	BİLİŞSEL HEDEFLER	DUYUŞSAL HEDEFLER	PSİKOMOTOR HEDEFLER
Yaşlılık ve Hemşirelik Bakımı	<ul style="list-style-type: none"> • Yaşlılığın tanımını bilir, türlerini açıklar. • Dünya’da yaşlı nüfusun durumunu bilir ve yorumlar. • Türkiye’de yaşlı nüfusun durumunu bilir ve yorumlar. • Sosyal açıdan yaşlılık kavramını tanımlar. • Yaşlılıkta istismar ve ihmal nedenlerini ve semptomlarını bilir ve yorumlar. • Yaşlı bireylerde meydana gelen fizyolojik değişikliklerin belirtilerini açıklar ve yorumlar. • Yaşlı bireylerde ilaç kullanımına ilişkin sorunları tanımlar, hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır.	<ul style="list-style-type: none"> • Yaşlı birey ile etkili iletişim kurar. • Yaşlı bireyin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Yaşlı bireyde görülen gereksinimlere ve sorunlara yönelik baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir.	<ul style="list-style-type: none"> • Yaşlı hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Yaşlı hastalıklarının tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Yaşlı hastalıklarına ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Yaşlı hastalıklarında gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.

Palyatif bakım ve Hemşirelik	<ul style="list-style-type: none"> • Palyatif bakım ve türlerini tanımlar. • Palyatif bakım amaçlarını bilir ve tartışır. • Hospis kavramını ifade eder. • Palyatif bakım gerektiren hastalıkları açıklar. • Palyatif bakım modellerini bilir ve yorumlar. • Dünya’da palyatif bakım sürecini bilir ve yorumlar. • Türkiye’de palyatif bakım sürecini bilir ve yorumlar. • Palyatif bakımda semptom yönetimini bilir, hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır. • Palyatif bakım gerektiren hastalıkların tanılama ve tedavi süreçlerini bilir ve tartışır.	<ul style="list-style-type: none"> • Palyatif bakımda tedavi alan hasta/aile ile iletişim kurar. • Palyatif bakımda tedavi alan hastanın/ailenin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Palyatif bakımda tedavi alan hastaya hastalığı ile ilgili baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir.	<ul style="list-style-type: none"> • Palyatif bakım gerektiren hastalıkların tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Palyatif bakım gerektiren hastalıkların tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Palyatif bakım gerektiren hastalıklara ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Palyatif bakım gerektiren hastalıklarında gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
Ağrı ve Hemşirelik Bakımı	<ul style="list-style-type: none"> • Ağrı tanımını bilir. • Ağrı türlerini tanımlar. • Ağrı ve türlerinin fizyopatolojik sürecini açıklar. • Ağrı değerlendirme yöntemlerini yorumlar. • Ağrı tedavi yöntemlerini bilir ve açıklar. • Ağrıya yönelik hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır.	<ul style="list-style-type: none"> • Ağrısı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Ağrısı olan hastanın/ailenin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Ağrısı olan hastaya hastalığı ile ilgili baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir.	<ul style="list-style-type: none"> • Ağrının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Ağrının tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Ağrıya ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Ağrıya yönelik gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.

<p style="text-align: center;">Kan Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hematopoezis sürecini açıklar. • Kanın, yapısı, özellikleri ve görevlerini tanımlar. • Eritrosit hastalıklarının, klinik belirtileri, tedavi ve prognozlarını açıklar ve yorumlar. • Lökosit hastalıklarının klinik belirtileri, tedavi ve prognozlarını açıklar ve yorumlar. • Kanama ve pıhtılaşma hastalıklarının klinik belirtileri, tedavi ve prognozlarını açıklar ve yorumlar. • Lösemi ve türlerini tanımlar. • Lösemi ve türlerinin fizyopatolojik sürecini ve hastalığa ilişkin semptomları açıklar. • Lösemilerde hemşirelik bakımı hedeflerini belirler ve tartışır. • Anemi ve türlerinin tanımını yapar. • Anemi ve türlerinin fizyopatolojik sürecini ve hastalığa ilişkin semptomları açıklar. • Anemilerde hemşirelik bakımı hedeflerini belirler ve tartışır. • Demir ilacı kullanımında dikkat edilmesi gerekenleri bilir.	<ul style="list-style-type: none"> • Lösemi tanısı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Lösemi tanısı olan hastanın/ailenin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Lösemi tanısı olan hastaya hastalığı ile ilgili baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir. • Anemi tanısı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Anemi tanısı olan hastanın/ailenin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Anemi tanısı olan hastaya hastalığı ile ilgili baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir. • Demir ilacı kullanımı hakkında hastayla bilgilerini paylaşır.	<ul style="list-style-type: none"> • Yaşam bulgularını ölçer, değerlendirir ve kaydeder. • Hasta cildinde gelişen ekimoz, peteşi ve purpurayı saptar. • Kan hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Tedavide yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • İlaç endikasyonlarını ve komplikasyonlarını bilir ve takip eder. • İnfüzyon pompası ile intravenöz ilaç gönderimini güvenli bir şekilde başlatır, akış hızını düzenler, izler ve kaydeder. • Kan ve kan ürünlerini tanıır, güvenli şekilde hazırlar, uygular ve kaydeder. • Kan kültürü sonuçlarını kaydeder ve değerlendirir. • Kan transfüzyonunu güvenli bir şekilde başlatır, akış hızını düzenler, izler ve kaydeder. • Kemik iliği aspirasyonuna ilişkin hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Kan hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Kan hastalıklarının tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Kan hastalıklarına ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Kan hastalıklarında gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
---	--	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Solunum Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Solunum sistemi hastalıklarının insidansını bilir. • Solunum sistemi hastalıklarının tanımlarını, risk faktörlerini bilir ve fizyopatolojisini açıklar. • Solunum sistemi hastalıklarının semptomlarını bilir ve yorumlar. • Solunum sistemi hastalıklarının tanı ve tedavi sürecini bilir. • Solunum sistemi hastalıklarına yönelik hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır. • Solunum sistem hastalığı olan birey/ailenin eğitim gereksinimlerini bilir. • Kronik obstrüktif akciğer hastalığının (KOA) tanımını yapar, fizyopatolojik süreci tanımlar, hastalığa özgü semptomları ilişkilendirir ve hemşirelik bakımı hedeflerini belirler ve tartışır. • Pnömonin tanımını bilir, risk faktörlerini tanımlar, fizyopatolojisini açıklar, görülen semptomlarla ilişkilendirir ve hemşirelik bakımı hedeflerini belirler ve tartışır. • Astımın tanımını ifade eder, risk faktörlerini tanımlar. fizyopatolojisini açıklar, görülen semptomlarla ilişkilendirir ve hemşirelik bakımı hedeflerini belirler ve tartışır. • Akciğer embolisinin tanımını bilir, risk faktörlerini tanımlar semptomlarla ilişkilendirir ve embolide hemşirelik bakımının hedeflerini belirler ve tartışır. • COVID-19 pandemisini bilir, risk faktörlerini tanımlar, fizyopatolojisini açıklar, görülen semptomlarla	<ul style="list-style-type: none"> • Solunum sistemi hastalığı olan birey/ailenin kliniğe kabulünü ve adaptasyonunu sağlar. • Solunum sistemi hastalığı olan birey/ailenin taburculuk sürecini başından sonuna kadar takip etmeye ve yönetmeye isteklidir. • Solunum sistemi hastalığı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Solunum sistemi hastalığı olan hastanın/ailenin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Solunum sistemi hastalığı olan hastaya hastalığı ile ilgili baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir. • KOAH/bronşit/pnömoni/tüberküloz/astım/akciğer embolisi ve akciğer kanseri tanılı hasta ile iletişim kurar. • KOAH/bronşit/pnömoni/tüberküloz/astım/akciğer embolisi ve akciğer kanseri olan hastanın gereksinimlerini belirler ve hastanın gereksinimlerinde önceliklerini saptar.	<ul style="list-style-type: none"> • Solunumun sayısını, ritmini ve tipini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Akciğer seslerini dinler, normal ve anormal solunum seslerini ayırt eder. • Solunum sistemi hastalıklarına ilişkin fizik muayene yapar. • Nazal kanül ve maske ile oksijen tedavisi uygular. • Oksijen saturasyonunu ölçer, değerlendirir ve kaydeder. • Solunum ve öksürük egzersizlerini uygular ve izler. • Postural drenaj uygular. • Hava yolu açıklığını sağlar. • Göğüs tüpü olan hastayı izler ve bakımını yapar. • Solunum sistemine ait gelişebilecek enfeksiyon hastalıklarından korunmaya ilişkin eğitim verir. • Trakeostomisi olan hastayı izler ve bakımını yapar. • Endotrakeal tüpü olan hastayı izler ve bakımını yapar. • Mekanik ventilatöre bağlı hastayı izler ve bakımını yapar. • Solunum sistemine ait semptomları izler ve değerlendirir. • İnhaler ilaçları güvenli bir şekilde uygular. • Balgam örneği alır, izler, değerlendirir ve kaydeder. • Boğaz kültürü alır, izler, değerlendirir ve kaydeder. • Airway uygular, izler ve değerlendirir. • Oral ve nazal aspirasyon yapar. • Torasentez uygulanan hastayı izler ve bakımını yapar. • Akciğer biyopsisine ilişkin hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Solunum fonksiyon testlerini uygular ve değerlendirir. • Solunum sistemi hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Solunum sistemi hastalıklarının tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Solunum sistemi hastalıklarına ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Solunum sistemi hastalıklarında gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler.
--	--	---	--

	ilişkilendirir ve hemşirelik bakımı hedeflerini belirler ve tartışır.		•Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
Kanser ve Hemşirelik Bakımı	<ul style="list-style-type: none"> • Kanserın önemini, etiyolojik risk faktörlerini, değerlendirilmesi ve korunma yollarını bilir. • Kanserde tanı yöntemleri, karsinogenezis sürecini tanımlar. • Kanser tedavilerini açıklar. • Kemoterapinin yan etkilerini bilir. • Radyoterapinin yan etkilerini bilir. • Kemoterapi ve radyoterapiye bağlı yan etkilerin önlenmesinde hemşirelik girişimlerini bilir. • Onkolojik acilleri tanımlar. • Kanserde semptom yönetimini ve hemşirelik bakımını bilir. • Kemoterapi öncesi premedikasyon uygulamasını bilir. • Kemoterapi sürecinde hidrasyon gerekliliğini ve önemini açıklar.. • Port kateterin kullanım amaçlarını bilir.	<ul style="list-style-type: none"> • Onkolojik hastalığı olan birey/ailenin kliniğe kabulünü ve adaptasyonunu sağlar. • Onkolojik hastalığı olan birey/ailenin taburculuk sürecini başından sonuna kadar takip etmeye ve yönetmeye isteklidir. • Onkolojik hastalığı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Onkolojik hastalığı olan hastanın/ailenin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Onkolojik hastalığı olan hastaya hastalığı ile ilgili baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir.	<ul style="list-style-type: none"> • Yaşam bulgularını ölçer, değerlendirir ve kaydeder. • Kanser hastalıklarına ilişkin fizik muayene yapar. • Tıbbi beslenme tedavisini izler ve değerlendirir. • Boy ve kilo ölçümünü yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Ağrıyı izler, şiddetini değerlendirir ve kaydeder. • Hidrasyonu izler ve değerlendirir. • Kemoterapi ve radyoterapiye ilişkin gelişebilecek semptomları izler ve hemşirelik bakımını uygular. • Kemoterapi ve radyoterapiye ilişkin gelişebilecek komplikasyonları izler ve hemşirelik bakımını uygular. • Port kateter bakımını yapar, ilaç uygular, izler, değerlendirir ve kaydeder. • Santral venöz kateter bakımını yapar, ilaç uygular, izler, değerlendirir ve kaydeder. • Onkolojik hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Onkolojik tedavide yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Onkolojik hastalıklara ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Onkolojik hastalıklarda gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.

<p style="text-align: center;">Üriner Sistem Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Üriner sistemi hastalıklarının insidansını bilir. • Üriner sistemi hastalıklarının tanımlarını, risk faktörlerini bilir ve fizyopatolojisini açıklar. • Üriner sistemi hastalıklarının semptomlarını bilir ve yorumlar. • Üriner sistemi hastalıklarının tanı ve tedavi sürecini bilir. • Üriner sistemi hastalıklarına yönelik hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır. • Üriner sistem hastalığı olan birey/ailenin eğitim gereksinimlerini bilir. • Sistit 'in etkenleri, nedenleri, klinik belirtileri, tedavi ve hemşirelik yönetimini açıklar. • Piyelonefrit'in etkenleri, nedenleri, klinik belirtileri, tedavi ve hemşirelik yönetimini açıklar. • Glomerulonefrit'in immunolojik mekanizmasını tanımlar, akut ve kronik glomerulonefrit'in nedenleri, klinik belirtileri, tedavi ve hemşirelik yönetimini açıklar. • Nefrotik sendromun nedenleri, klinik belirtileri, tedavi ve hemşirelik yönetimini açıklar. • Akut böbrek hastalığı evreleri, nedenleri, klinik belirtileri ve hemşirelik yönetimini tanımlar. • Kronik böbrek hastalığı evreleri, nedenleri, klinik belirtileri ve hemşirelik yönetimini tanımlar.	<ul style="list-style-type: none"> • Üriner sistem hastalığı olan birey/ailenin kliniğe kabulünü ve adaptasyonunu sağlar. • Üriner sistem hastalığı olan birey/ailenin taburculuk sürecini başından sonuna kadar takip etmeye ve yönetmeye isteklidir. • Üriner sistem hastalığı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Üriner sistem hastalığı olan hastanın/ailenin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Üriner sistem hastalığı olan hastaya hastalığı ile ilgili baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir. • Sistit/pyelonefrit/glomerulonefrit/nefrotik sendrom/böbrek yetmezliği tanılı hasta ile iletişim kurar. • Sistit/pyelonefrit/glomerulonefrit/nefrotik sendrom/böbrek yetmezliği tanılı hastanın gereksinimlerini belirler ve hastanın gereksinimlerinde önceliklerini saptar.	<ul style="list-style-type: none"> • Aldığı-çıkarıldığı sıvı izlemine yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Ödem takibi ve bakımını yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Kilo ölçümünü yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Bel çevresi ölçümünü yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Kan basıncını ölçer, değerlendirir ve kaydeder. • Nabız sayısını, ritmini ve tipini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Üriner sistem hastalıklarına ilişkin fizik muayene yapar. • Sıvı elektrolit ve volüm dengesizliklerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • İdrar miktarını, rengini, kokusunu, dansitesini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Üriner sistem hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Üriner sistem hastalıklarının tedavisinde yer alan ilaçları (eprex, antiasidoz, antifosfat vb.) güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Hemodiyaliz ve periton diyalizi uygulanan hastanın bakımını yapar, izler ve değerlendirir. • Mesane kateterizasyonu olan hastanın bakımını yapar, izler ve değerlendirir. • İdrar kültürü alır, izler, değerlendirir ve kaydeder. • Saatlik/24 saatlik idrar takibi yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Üriner sistem hastalıklarında uygulanan tıbbi beslenme tedavisini izler ve değerlendirir. • Arteriyovenöz fistül/greft/katater bakımı yapar, izler ve değerlendirir. • Üriner sistem hastalıklarının tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Üriner sistem hastalıklarına ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Üriner sistem hastalıklarında gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
---	---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Diyaliz tedavisi yöntemlerini, endikasyonlarını, kontrendikasyonlarını, komplikasyonlarını ve hemşirelik yönetimini tanımlar.		
--	---	--	--

<p>Metabolizma ve Endokrin Hastalıkları Hemşirelik Bakımı</p>	<ul style="list-style-type: none"> • En sık görülen metabolizma ve endokrin sistem hastalıklarını tanıır. • Endokrin sistemi hastalıklarının insidansını bilir. • Endokrin sistemi hastalıklarının tanımlarını, risk faktörlerini bilir ve fizyopatolojisini açıklar. • Endokrin sistemi hastalıklarının semptomlarını bilir ve yorumlar. • Endokrin sistemi hastalıklarının tanı ve tedavi sürecini bilir. • Endokrin sistemi hastalıklarına yönelik hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır. • Endokrin sistem hastalığı olan birey/ailenin eğitim gereksinimlerini bilir. • Diyabetes mellitus semptomlarını bilme • Diyabetes mellitus komplikasyonlarını tanıır, patofizyolojisini analiz edebilir • Cushing ve addison hastalığını tanımlayabilir; belirti, bulgu, semptom ve komplikasyonlarını listeleyebilir. • Tiroid hastalıkları tanımlayabilir; belirti, bulgu, semptom ve komplikasyonlarını listeler. • Hipofiz bezi hastalıklarını tanımlar. • Metabolik sendromu tanımlayabilir. • Metabolik hastalıkların neden olduğu sıvı elektrolit dengesizliklerini tanımlayabilir, elektrolitleri izleyebilir, yorumlayabilir.	<ul style="list-style-type: none"> • Endokrin sistem hastalığı olan birey/ailenin kliniğe kabulünü ve adaptasyonunu sağlar. • Endokrin sistem hastalığı olan birey/ailenin taburculuk sürecini başından sonuna kadar takip etmeye ve yönetmeye isteklidir. • Endokrin sistem hastalığı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Endokrin sistem hastalığı olan hastanın/ailenin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Endokrin sistem hastalığı olan hastaya hastalığı ile ilgili baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir. • Diyabetes mellitus olan hastaya yaklaşımda bakım vermeye isteklidir. • Diyabetes mellitus hastalarında gelişebilecek akut komplikasyonları yönetmeye hazır bulunur. • Diyabetes mellitus yönetiminde hastaya eğitim vererek yaşam değişikliği yapmaya adanmıştır. • Cushing ve addison hastalarına yaklaşımda istekli olma ve yardım etme gücüne sahiptir. • Tiroid hastalarına yaklaşımda istekli olma ve yardım etme gücüne sahiptir. • Hipofiz bezi hastalıklarına sahip bireylere bakım vermeye isteklidir. • Sıvı elektrolit dengesizliği olan hastaya bakım vermede yeterince istekli atılgan ve müdahale yeteneğine sahiptir.<ul style="list-style-type: none"> • Metabolik sendrom olan hastaya eğitim verir.	<ul style="list-style-type: none"> • Metabolizma ve endokrin sistem hastalıklarına ilişkin fizik muayene yapar. • Diyabet komplikasyonlarına ait (hipoglisemi- hiperglisemi, diyabetik ketoasidoz ve nonketatonik koma) semptomları izler, değerlendirir ve müdahale eder. • Diyabetin yönetimi için hasta ve ailesine eğitim verir. • Diyabetik ayak muayenesini yapar, tedavi ve bakım uygular, izler ve değerlendirir. • Steroid ilaçların etki ve yan etkilerini izler, değerlendirir. • Steroid tedavisi alan hastanın bakımını yapar. • Elektrolit dengesizliklerinde gelişebilecek semptomları (chvostek, trousseau vb) izler ve değerlendirir. • Elektrolit dengesizliği olan (hipokalsemi, hiperkalemi vb.) hastanın bakımını yapar, izler ve değerlendirir. • Endokrin sistem hastalıklarına özgün (Cushing sendromu, hipotroidi vb.) gelişebilecek ödemin takibini yapar, izler ve değerlendirir. • Glukometre ile kan şekeri ölçer, değerlendirir ve kaydeder. • Endokrin sistem hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Endokrin sistem hastalıklarında uygulanan tıbbi beslenme tedavisini izler ve değerlendirir. • Endokrin sistem hastalıklarında egzersiz planı oluşturur, uygular ve değerlendirir. • İnsülin preparatlarını güvenli bir şekilde hazırlar, uygular ve kaydeder. • Endokrin sistem hastalıklarının tedavisinde yer alan diğer ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Endokrin sistem hastalıklarına ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Endokrin sistem hastalıklarında gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
--	---	---	--

<p>Kardiyovasküler Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kardiyovasküler sistemi hastalıklarının insidansını bilir. • Kardiyovasküler sistemi hastalıklarının tanımlarını, risk faktörlerini bilir ve fizyopatolojisini açıklar. • Kardiyovasküler sistemi hastalıklarının semptomlarını bilir ve yorumlar. • Kardiyovasküler sistemi hastalıklarının tanı ve tedavi sürecini bilir. • Kardiyovasküler sistemi hastalıklarına yönelik hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır. • Kardiyovasküler sistem hastalığı olan birey/ailenin eğitim gereksinimlerini bilir. • Kronik kalp yetersizliğinin etiyolojisini, belirti-bulgularını ve tedavisini bilir. • Koroner arter hastalığının etiyolojisini, belirti-bulgularını ve tedavisini bilir. • Hipertansiyonun etiyolojisini, belirti-bulgularını ve tedavisini bilir. • Miyokard infarktüsünün etiyolojisini, belirti-bulgularını ve tedavisini bilir. • AMI’de acil müdahaleyi bilir. • Kalp kapak hastalıklarının etiyolojisini, belirti-bulgularını ve tedavisini bilir. • Kalbin kazanılmış hastalıklarının (endokardit, miyokardit, perikardit, akut eklem romatizması) etiyolojisini, belirti-bulgularını ve tedavisini bilir. • Kardiyovasküler hastalıklarda hemşirelik girişimlerini bilir.	<ul style="list-style-type: none"> • Kardiyovasküler sistem hastalığı olan birey/ailenin kliniğe kabulünü ve adaptasyonunu sağlar. • Kardiyovasküler sistem hastalığı olan birey/ailenin taburculuk sürecini başından sonuna kadar takip etmeye ve yönetmeye isteklidir. • Kardiyovasküler sistem hastalığı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Kardiyovasküler sistem hastalığı olan hastanın/ailenin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Kardiyovasküler sistem hastalığı olan hastaya hastalığı ile ilgili baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir. • KKY/KAH/AMI/HT hastası ile etkili bir iletişim kurar, hastanın kliniğe kabulünü ve adaptasyonunu sağlar. • KKY/KAH/AMI/HT tanılı hastanın gereksinimlerini belirler ve hastanın gereksinimlerinde önceliklerini saptar; hastayı tedavi hakkında bilgilendirir. • Dijital grubu ilaç kullanımı hakkında hastayla bilgilerini paylaşır. • Diüretik kullanan hastalara ödem ve kilo takibi konularında bilgi verir. • Antihipertansif ilaç kullanımı hakkında hastayla bilgilerini paylaşır. • Yaşam biçimi değişiklikleri hakkında hastayla bilgilerini paylaşır ve sağlıklı yaşam biçimi için hastayı destekler. • KKY/KAH/AMI/HT tanılı hastaya hastalığı ile ilgili farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.), bilgilerini sunar. • KKY/AMI/KAH/HT hastasının duygu ve düşüncelerini paylaşır. • AMI geçirmiş hastanın korkularını anlamaya çalışır, dinler ve destek sağlar.	<ul style="list-style-type: none"> • Yaşam bulgularını ölçer, değerlendirir ve kaydeder. • Aldığı-çıkarıldığı sıvı izlemine yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Kardiyovasküler hastalıklarda gelişebilecek ödemin takibini ve bakımını yapar, izler ve değerlendirir. • Kardiyovasküler sistem hastalıklarına ilişkin fizik muayene yapar. • Apikal kalp seslerini dinler, değerlendirir ve kaydeder. • Solunum sıkıntısı olan hastanın bakımını yapar. • Ortopneik pozisyon verir ve izler. • Kardiyovasküler hastalıklarda uygulanan tıbbi beslenme tedavisini izler ve değerlendirir. • Göğüs ağrısını değerlendirir ve müdahale eder. • Elektrokardiyografi çekimi yapar, değişiklikleri izler ve kaydeder. • Kardiyovasküler acillerde hemşirelik girişimlerinde bulunur. • Hastayı monitorize eder, izler ve değerlendirir. • Santral venöz basınç ölçümü (CVP) yapar, değerlendirir ve kaydeder. • İntraarterial basınç ölçümü uygulamasını izler ve değerlendirir. • Juguler ven dolgunluğunu izler ve değerlendirir. • Kardiyovasküler sistem hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Dijital ilaçları (digoksin vb.) güvenli bir şekilde hazırlar, uygular ve kaydeder. • Kardiyovasküler hastalıkların tedavisinde yer alan diğer ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Kardiyovasküler hastalıklara ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Kardiyovasküler hastalıklarda gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
---	--	--	--

Sindirim Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	<ul style="list-style-type: none"> • Sindirim sistemi hastalıklarının insidansını bilir. • Sindirim sistemi hastalıklarının tanımlarını, risk faktörlerini bilir ve fizyopatolojisini açıklar. • Sindirim sistemi hastalıklarının semptomlarını bilir ve yorumlar. • Sindirim sistemi hastalıklarının tanı ve tedavi sürecini bilir. • Sindirim sistemi hastalıklarına yönelik hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır. • Sindirim sistem hastalığı olan birey/ailenin eğitim gereksinimlerini bilir. • Karaciğer sirozunun patofizyolojisini analiz edebilir • Karaciğer Sirozunun belirti, bulgu, semptom ve komplikasyonlarını bilir. • Karında assit birikiminin etyolojisini tanımlar. • Safra kesesi hastalıklarını ve semptomlarını listeler. • Hepatit çeşitlerini tanımlar ve Hepatit A, B, C, D, E'nin belirti, bulgu ve semptomlarını listeler. • Sarılığın etyolojisini, ilgili laboratuvar bulgularını listeler. • Pankreas hastalıklarının belirti ve bulgularını tanımlar. • Barsak hastalıklarının belirti ve bulgularını tanımlar. • Gastroözefagial reflü ve ülser belirti, bulgu ve semptomlarını tanımlar. • Gastrointestinal sistem kanama belirti bulgularını tanımlayabilir.	<ul style="list-style-type: none"> • Sindirim sistem hastalığı olan birey/ailenin kliniğe kabulünü ve adaptasyonunu sağlar. • Sindirim sistem hastalığı olan birey/ailenin taburculuk sürecini başından sonuna kadar takip etmeye ve yönetmeye isteklidir. • Sindirim sistem hastalığı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Sindirim sistem hastalığı olan hastanın/ailenin gereksinimlerini belirler ve bu gereksinimlerde öncelikleri saptar. • Sindirim sistem hastalığı olan hastaya hastalığı ile ilgili baş etme yöntemlerini farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.) öğretir. • Karaciğer Sirozu olan hastaya yaklaşımda bakım vermeye isteklidir. • Karaciğer Sirozu hastalarında gelişebilecek akut komplikasyonları yönetmeye hazır bulunur. • Assitli hastadaki fiziksel değişim sürecinde hastayı rahatlatmaya hazırdır. • Özellikle jinekomastisi olan hastaya yaklaşımda hastayı rahatır. • Safra kesesi hastalıklarında bireye bakım vermeye isteklidir. • Hepatit olan hastayı rahatlatmak ve hastalığı yönetme sürecinde isteklidir. • Pankreas, barsak ve mide hastalarına eğitimler vererek kronik durumla baş etme sürecinde hastanın yanında olduğunu gösterir. • Gastrointestinal sistem kanaması olan hastaya yaklaşım ve müdahaleye isteklidir. • Gastrointestinal sistem kanseri olan hastaya güç verebilecek profesyonel kimliğe sahiptir. • Sisteme ilişkin ağrı yönetiminde atılgan ve müdahale yeteneğine sahiptir.	<ul style="list-style-type: none"> • Gastrointestinal sistem hastalıklarına ilişkin gelişebilecek semptom ve komplikasyonları izler değerlendirir ve müdahale eder. • Karaciğer sirozunda gelişebilecek semptom ve komplikasyonları izler, değerlendirir ve müdahale eder. • Hepatite ilişkin gelişebilecek semptom ve komplikasyonları izler, değerlendirir ve müdahale eder. • Gastrointestinal sistem hastalıklarına ilişkin fizik muayene yapar. • Gastrointestinal sistem kanaması olan hasta bakımını yapar, izler ve değerlendirir. • Assiti olan hastanın bakımını yapar izler ve değerlendirir. • Aldığı-çıkarıldığı sıvı izlemini yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Ödem takibi ve bakımını yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Kilo ölçümünü yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Bel çevresi ölçümünü yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Gastrointestinal sistem hastalıklarında uygulanan tıbbi beslenme tedavisini izler ve değerlendirir. • Enteral beslenme (oral, nazogastrik sonda) uygulamasını yapar ve değerlendirir. • Parenteral beslenme uygulamasını yapar ve değerlendirir. • Nazogastrik sonda ile beslenen hastanın bakımını yapar, izler ve değerlendirir. • Parenteral beslenen hastanın bakımını yapar, izler ve değerlendirir. • Gaita kültürünü alır, değerlendirir ve kaydeder. • Hidrasyonu (deri turgoru, nabız vb.) değerlendirir ve kaydeder. • Lavman uygular ve izler. • Yatak içi boşaltım uygulamalarını (sürgü ve ördek) yapar ve değerlendirir. • Gaita takibi (melena ve hematemez) yapar, değerlendirir ve kaydeder. • Bağırsak seslerini dinler, değerlendirir ve kaydeder. • Kolostomisi olan hastanın bakımını yapar, izler ve değerlendirir.
---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Gastrointestinal sistem kanserlerini tanımlar. • Sisteme ilişkin ağrı yaşama nedenlerini tanımlar.		<ul style="list-style-type: none"> • Hepatik komada olan hastanın bakımını yapar. • Parasentez uygulamasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Gastrointestinal sistem hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Gastrointestinal hastalıkların tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Gastrointestinal hastalıklara ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Gastrointestinal hastalıklarda gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
--	--	---

<p style="text-align: center;">Sinir Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sinir sistemi hastalıklarının tanımlarını, risk faktörlerini bilir ve fizyopatolojisini açıklar. • Sinir sistemi hastalıklarının semptomlarını bilir ve yorumlar. • Sinir sistemi hastalıklarının tanı ve tedavi sürecini bilir. • Sinir sistemi hastalıklarına yönelik hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır. • Sinir sistem hastalığı olan birey/ailenin eğitim gereksinimlerini bilir.	<ul style="list-style-type: none"> • KİBAS/SVH/alzheimer/parkinson/multiple skleroz tanılı hasta ile iletişim kurar. • KİBAS/SVH/alzheimer/parkinson/multiple skleroz tanılı hastanın gereksinimlerini belirler ve hastanın gereksinimlerinde önceliklerini saptar. • KİBAS/SVH/alzheimer/parkinson/multiple skleroz tanılı hastaya hastalığı ile başetme yöntemi ile ilgili farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.), bilgilerini sunar. • Antikoagülan ilaç kullanımı hakkında hasta ve yakınlarıyla bilgilerini paylaşır. • Özellikle immobil hastada düşük ayak gelişimi ile bilgilerini hasta ve hasta yakınlarına sunar. • İmmobil hastada gelişebilecek sorunlarla ilgili hasta yakınlarını bilgilendirir.	<ul style="list-style-type: none"> • Bilinç takibi yapar, izler, değerlendirir ve kaydeder. • Kişi, zaman ve mekan oryantasyonu değerlendirmesini yapar. • Pupil muayenesi yapar ve kaydeder. • Duyu ve motor muayenesi yapar. • Sinir sistemi hastalıklarına ilişkin fizik muayene yapar. • Range of motion (ROM) egzersizlerini uygular. • Yatan hastada gelişebilecek komplikasyonlara yönelik (bası yarası,...) semptomları izler, değerlendirir ve müdahale eder. • Düşme riskini değerlendirir, tedbir alır ve izler. • Hidrasyon takibini (Alzheimer, SVH) yapar, izler ve değerlendirir. • Yatak içi hasta bakımını uygular. • Varis çorabı uygulamasını yapar ve izler. • Yutma refleksini değerlendirir ve izler. • Lomber ponksiyonda hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • KİBAS semptomlarını değerlendirir, izler ve kaydeder. • Epileptik nöbeti değerlendirir, kaydeder ve müdahale eder. • Yorgunluğu değerlendirir ve izler. • Sinir sistemi hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Sinir sistemi hastalıklarının tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Sinir sistemi hastalıklarına ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Sinir sistemi hastalıklarında gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
---	---	---	--

Bağışıklık Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	<ul style="list-style-type: none"> • Bağışıklık sisteminin fizyolojik yapısını kavrar. • Bağışıklık sisteminin yapısal bozukluklarına ait hastalıkları tanımlar. • Primer ve sekonder immün yetmezliklere ait semptomları açıklar. • Aşırı duyarlılık reaksiyonlarını ve alerjik hastalıkları tanımlar, etki mekanizmasını kavrar, belirtilerini bilir, hemşirelik yönetimini açıklar. • Bağışıklık sistemine özgü tanılama testlerini bilir. • İmmünoterapide hemşirenin sorumluluklarını açıklar.	<ul style="list-style-type: none"> • Bağışıklık sistemi ile ilgili tanı alan hasta ile iletişim kurar. • Hastanın gereksinimlerini belirler ve gereksinimlerinde önceliklerini saptar. • İmmünoterapi hakkında hastayla bilgilerini paylaşır. • Bağışıklık sistemi ile ilgili tanı alan hastanın hastalığı ile ilgili farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.), bilgilerini sunar.	<ul style="list-style-type: none"> • Anaflaktik reaksiyonları değerlendirir ve müdahale eder. • Bağışıklık sistem hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Bağışıklık sistemi hastalıklarına ilişkin fizik muayene yapar. • Bağışıklık sistemine özgü tanılama testlerini uygular, değerlendirir ve gelişebilecek komplikasyonlara karşı önlem alır. • İmmünoterapi uygular ve değerlendirir. • Akut reaksiyonlarda (anaflaksi vb.) ilaç hazırlığını yapar. • Alerjik reaksiyonları (ilaç, besin vb.) izler ve değerlendirir. • Bağışıklık sistemi hastalıklarının tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Bağışıklık sistemi hastalıklarına ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Bağışıklık sistemi hastalıklarında gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
---	--	--	---

Kas İskelet Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	<ul style="list-style-type: none"> • Romatizmal/dejeneratif hastalıkların tanımlarını, risk faktörlerini bilir ve fizyopatolojisini açıklar. • Romatizmal/dejeneratif hastalıkların semptomlarını bilir ve yorumlar. • Romatizmal/dejeneratif hastalıkların tanı ve tedavi sürecini bilir. • Romatizmal/dejeneratif hastalıklara yönelik hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır. • Romatizmal/dejeneratif sistem hastalığı olan birey/ailenin eğitim gereksinimlerini bilir.	<ul style="list-style-type: none"> • Romatizmal/dejeneratif hastalığı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Hastanın gereksinimlerini belirler ve önceliklerini saptar. • Romatizmal hastalıkların tedavisinde kullanılan kortikosteroid kullanımında dikkat edilmesi gereken bilgileri hastaya sunar. • Romatizmal dejeneratif hastalığı olan hastaya hastalığı ile baş etme yöntemi ile ilgili farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.), bilgilerini sunar.	<ul style="list-style-type: none"> • Enflamasyon belirtilerini (kızarıklık, sıcaklık ve ağrı) değerlendirir. • Kas iskelet sistemine ilişkin fizik muayene yapar. • Ağrıyı değerlendirir, izler ve kaydeder. • Nonfarmakolojik (soğuk/sıcak uygulama, masaj vb.) ağrı giderme yöntemlerini uygular. • Eklem hareket açıklığını değerlendirir ve izler. • Egzersiz planı oluşturur ve uygular. • Kas iskelet sistemi hastalıklarının tanılanmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Kas iskelet sistemi hastalıklarının tedavisinde kullanılan ilaçların yan etkilerini izler ve değerlendirir. • Kas iskelet sistem hastalıklarında uygulanan tıbbi beslenme tedavisini izler ve değerlendirir. • Kas iskelet sistemi hastalıklarının tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Kas iskelet sistemi hastalıklarına ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Kas iskelet sistemi hastalıklarında gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
--	--	---	--

Deri Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı	<ul style="list-style-type: none"> • Derinin yapısı ve fonksiyonlarını tanımlar • Deri hastalıklarının tanımlarını, risk faktörlerini bilir açıklar. • Deri hastalıklarının semptomlarını bilir ve yorumlar. • Deri hastalıklarının tanı ve tedavi sürecini bilir. • Deri hastalıklarına yönelik hemşirelik bakım hedeflerini belirler ve tartışır. • Deri hastalığı olan birey/ailenin eğitim gereksinimlerini bilir.	<ul style="list-style-type: none"> • Deri hastalığı olan hasta/aile ile iletişim kurar. • Hastanın gereksinimlerini belirler ve önceliklerini saptar. • Deri hastalıklarının tedavisinde kullanılan ilaçlara ilişkin dikkat edilmesi gereken bilgileri hastaya sunar. • Deri hastalığı olan hastaya hastalığı ile baş etme yöntemi ile ilgili farklı eğitim teknikleri kullanarak (sunu, broşür, video vb.), bilgilerini sunar.	<ul style="list-style-type: none"> • Deri hastalıklarının tanınmasına yönelik girişimlerde hasta hazırlığını yapar, komplikasyonlarını izler ve değerlendirir. • Deri hastalıklarının tedavisinde kullanılan ilaçların yan etkilerini izler ve değerlendirir. • Deri hastalıklarında uygulanan tıbbi beslenme tedavisini izler ve değerlendirir. • Deri hastalıklarının tedavisinde yer alan ilaçları güvenli bir şekilde hazırlar ve uygular. • Deri hastalıklarına ilişkin laboratuvar değerlerini izler, değerlendirir ve kaydeder. • Deri hastalıklarında gelişebilecek enfeksiyonlara ilişkin koruyucu tedbirleri uygular ve izler. • Hemşirelik bakım sürecini planlar, uygular ve değerlendirir.
---	---	--	--

Ek 5. Hemşirelik Programının Klinik/Alan Uygulamalarının HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği Uygulamasına Göre Değerlendirilmesi (2023-2024 Güz ve Bahar Yarıyılı)

Anabilim Dalı	Uygulama Saati	Uygulamanın Yapıldığı Yer (ler) (Kurum ve Klinik)	Öğrenci Sayısı	Öğrenci/Öğretim Üyesi Oranı	Öğrenci/Öğretim Elemanı Oranı	Öğrenci/Rehber Hemşire Oranı	Uygulama Hedeflerine Ulaşılması Açısından Eğiticilerin Değerlendirilmesi ve İyileştirme Çalışmaları	Uygulama Hedeflerine Ulaşma Açısından Öğrencilerin Değerlendirilmesi ve İyileştirme Çalışmaları
İç Hast. Hemşireliği (Güz Dönemi)	8 Saat/haftada 3 gün	KTÜ Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesi	92	92/3	92/2	-	<p>-Öğretim elemanlarının tümü “Eğitici Eğitimi Sertifikası” almış olup, alanıyla ilgili güncel gelişmeleri takip etmektedirler.</p> <p>-İç Hastalıkları Hemşireliği dersi kapsamında öğrenciler tarafından doldurulan “Öğrenci Memnuniyet Anketi” değerlendirilip, Anabilim Dalı üyeleri tarafından iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır.</p>	<p>-Öğrenciler uygulama alanlarında “İç Hastalıkları Hemşireliği Öğrenci Değerlendirme Formu” aracılığıyla ilgili öğretim elemanları tarafından değerlendirilmektedir.</p> <p>-Ayrıca öğrencinin klinik değerlendirilmesine ilişkin geri bildirim ilgili öğretim elemanı tarafından öğrencilere verilmektedir.</p>

İç Hast. Hemşireliği (Bahar Dönemi)	8 Saat/haf tada 3 gün	-KTÜ Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesi -Fatih Devlet Hastanesi -Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ahi Evran Göğüs, Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi	90	90/3	90/2	90/2	-Öğretim elemanlarının tümü “Eğitici Eğitimi Sertifikası” almış olup, alanıyla ilgili güncel gelişmeleri takip etmektedirler. -İç Hastalıkları Hemşireliği dersi kapsamında öğrenciler tarafından doldurulan “Öğrenci Memnuniyet Anketi” değerlendirilecek, Anabilim Dalı üyeleri tarafından iyileştirme çalışmaları yapılacaktır.	-Öğrenciler uygulama alanlarında “İç Hastalıkları Hemşireliği Öğrenci Değerlendirme Formu” aracılığıyla ilgili öğretim elemanları tarafından verilecektir. -Ayrıca öğrencinin klinik değerlendirilmesin e ilişkin geri bildirim ilgili öğretim elemanı tarafından öğrencilere verilecektir.
--	--------------------------------	---	----	------	------	------	---	---

Ek 6. Hemşirelik Programının Klinik/Alan Uygulamalarının HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği Uygulamasına Göre Değerlendirilmesi (2023-2024 GüzYarıyılı)

Anabilim dalı	Uygulama saati	Uygulamanın yapıldığı yerler (kurum/klinik)	Öğrenci-eğitici, öğrenci-rehber hemşire oranları	Uygulama hedeflerine ulaşılması açısından eğiticilerin değerlendirilmesi ve iyileştirilme çalışmaları	Uygulama hedeflerine ulaşma açısından öğrencilerin değerlendirilmesi ve ne tür iyileştirmeler yapıldığı
İç Hastalıkları Hemşireliği	140	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ahi Evren Göğüs- Kalp- Damar Hastanesi ➤ KTÜ Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesi ➤ Fatih Devlet Hastanesi ➤ Akçaabat Haçkalı Baba Devlet Hastanesi ➤ Trabzon Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi	180/8	1*2*	Uygulama hedeflerine ulaşma: 1. HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği uygulama dersi klinik uygulama rehberi
İç Hastalıkları Hemşireliği İntörn programı	140	<ul style="list-style-type: none"> ➤ KTÜ Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesi	45/3	1*2*	Uygulama hedeflerine ulaşma: 1. HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği uygulama dersi klinik uygulama rehberi

E; eğitici, RH: rehber hemşire

1* klinik uygulama yeri değerlendirme anketi doğrultusunda geri bildirimler alınarak eğitimci değerlendirmesi yapılmaktadır.

2* değerlendirme sonuçları ilgili öğretim elemanına bildirilmektedir.

Ek 7. Telafi Formu

**KTÜ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
UYGULAMA TELAFİ FORMU**

Öğrencinin;	
Adı – Soyadı	
No	
Bölümü	
Sınıfı	
İmza	
Uygulama Yapılan Ders	
Uygulama Yaptığı Kurum	
Uygulama Yaptığı Klinik	
Devamsızlık Yaptığı Tarih	
Telafi Tarihi	
Telafinin Yapıldığı Klinik	
Telafinin Yapıldığı Klinikteki Sorumlu veya Birlikte Çalıştığı Hemşirenin	Adı Soyadı: _____ İmzası: _____
Dersin Sorumlu Öğretim Elemanı	

Ek 8. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi İş Sağlığı ve Güvenliği, Aşı, Sigorta vb. Belgeleri

**DERSE BAĞLI UYGULAMA veya STAJ ÖNCESİ
ÖĞRENCİLERİN HAZIRLAMASI GEREKEN BELGELER ve
YAPMASI GEREKEN İŞLEMLER**

Aşağıda sıralanan 4 belge, uygulamalı her ders için ve her iki dönem için hazırlanıp, ilgili kısımları onaylatıldıktan sonra 1 ay evvelden MEDİKO'ya teslim edilmelidir.

1. STAJ FORMU / DERSE BAĞLI UYGULAMA Formu^a
2. Aile Sağlık Yardımı Sorgulama Belgesi^b
3. Kimlik Fotokopisi^c
4. Sağlık Provizyon Belgesi^d

KAMU HASTANELERİ'nde staj yapacak öğrenciler aşağıdaki 6 adet belgeyi hazırlayıp KAMU HASTANESİNİN staj birimine teslim etmeleri gereklidir.

- 2 adet STAJ FORMU
- KTÜ İşyeri Staj Sözleşmesi^e
- Ziraat Bankası IBAN Makbuzu^f
- Resimli Öğrenci Belgesi^g
- İş Sağlığı Güvenliği Sertifikası^h
- Periyodik Muayene Formuⁱ

ÜNİVERSİTE (Farabi) HASTANESİ'nde staj yapacak öğrencilerin ek işlem yapmasına gerek yok ancak, İş Sağlığı Güvenliği Sertifikası^h mutlaka alınmalıdır.

- Sigorta İşleminin yapıldığına dair belge MEDİKO'dan alınıp staj yapılan hastanenin ÖĞRENCİ BİRİMİNE bir gün önceden teslim edilmelidir.
- Dersin Öğr. Üyesi tarafından her ay sonunda PUANTAJ CETVELİ (öğrencinin çalıştığı gün sayısını gösteren cetvel) staj yapılan kurumun ilgili bölümüne verilmelidir.
- Sağlık Raporu alınması durumunda, RAPOR en geç ertesi gün MEDİKO'ya teslim edilmelidir.

AÇIKLAMALAR:

- a- Kamu Hastanelerinde uygulama yapılacak öğrenciler STAJ FORMU 'nu(3 adet), Farabi Hastanesinde uygulama yapacak öğrenciler ise sadece DERSE BAĞLI UYGULAMA FORMU'nu (1 adet) doldurup, dersin sorumlu Öğr. Üyesine imzalatılmalıdır. Staj Formu KTU Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığının <http://www.ktu.edu.tr/sks-ogrencistajbasvurusu> adresinden, Derse Bağlı Uygulama Formu ise Fakültemizin <http://www.ktu.edu.tr/sbf-lisans> adresinden indirilebilir.
- b- Aile Sağlık Yardımı Sorgulama Belgesi KTU Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığının sitesinden (<http://www.ktu.edu.tr/sks-ogrencistajbasvurusu>) indirilebilir.
- c- TC Kimlik Belgesi fotokopisi
- d- Sağlık Provizyon Belgesi için KTÜ Öğrenci Belgesi ile birlikte SGK'ya başvurularak provizyon belgesi temin edilmelidir.
- e- KTU Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığının sitesinden (<http://www.ktu.edu.tr/sks-ogrencistajbasvurusu>) indirilebilir.
- f- Ziraat Bankasında hesap açılacak ve hesap IBAN numarasını gösterir makbuz temin edilmelidir.
- g- Resimli öğrenci belgesi, KTÜ Öğrenci işlerinden temin edilebilir.
- h- Sertifika için KTÜ-UZEM üzerinden ilgili derslerin alınması gerekmektedir. Bunun için Fakülte Sekreterliğimizden temin edilecek şifre ile KTÜ-UZEM sayfasına girilip ilgili dersler alınmalıdır. Dersler bittiğinde ilgili sertifika e-mail adresinize gönderilecektir (sertifikalar 1 yıl süre ile geçerlidir).
- i- Periyodik Muayene Formu, staj yapılacak hastanenin işyeri hekiminden alınacaktır. Zorunlu hallerde İl Sağlık Müdürlüğü İşyeri Hekimliğinden (Valilik Yanı) de temin edilebilir. Muayenede asgari tetkikler olarak AKCİĞER GRAFİSİ, HEMOGRAM, HBS Ag, Anti HCV ve HIV istenmektedir.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Ek 9. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersinin Uygulama Rotasyon Dağılımları

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ
DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ (HAFTA İÇİ)

SIRA	SERVİS	ÖĞRENCİ NO	ADI SOYADI	UYGULAMA TARİHLERİ
1 (A)	HEMATOLOJİ A Blok/Kat 11	100276	GÜLÜZAR KARTAL	13-14-18-20-21-25 Kasım 2023 4-5-9-11-12-16-18-19-23-25- 26-30 Aralık 2023 Pazartesi-Salı-Cumartesi 08:00-16:00 20:00-08:00
2 (B)		401452	DOVLET HOJANAZAROV	
3 (A)		407591	ÜVEYİS ATEŞ	
4 (B)		410390	MUHAMMET ALİ ÇİL	
5 (A)		410923	DILFUZE YUSUPOVA	
6 (B)		412852	EBRU SOYTÜRK	
7 (A)	NEFROLOJİ A Blok/Kat 10	413754	ŞEVVAL DOĞANÇ	
8 (B)		415042	EMİNE ÖZBEKLİ	
9 (A)		416025	MELİSA ÖZDEN	
10 (B)		416900	GAMZE ÜSTÜN	
11 (A)		422407	MEHMET ECE	
12 (B)		428429	HAVVA AYDIN	
13 (A)		428431	SELİN CALAP	
14 (B)		428433	SEDA NUR DEMİRTAŞ	
15 (A)	ENDOKRİN A Blok/Kat 10	428435	ZEYNEP İNCE	
16 (B)		428437	ZEYNEP YEŞİLMEN	
17 (A)		428439	RUKİYE ŞİMŞEK	
18 (B)		428441	EBRAR SEVİNÇ	
19 (A)		428443	SİNEM GELLEÇİ	
20 (B)		428445	BEYZANUR KUL	
21 (A)		428447	KERİM TURHAL	
22 (B)		428449	FEYZANUR ŞEN	
23 (A)	ONKOLOJİ 1 A Blok/Kat 9	428451	SUNA YURDAKUL	
24 (B)		428453	ZEYNEP SUDE BAYSAL	
25 (A)		428455	MİNE NUR MERMERTAŞ	
26 (B)		428457	ZEYNEP KARADAĞ	
27 (A)		428459	BUSE KARADUMAN	
28 (B)		428461	NURSENA KÜÇÜK	
29 (A)		428463	BETÜL BOZ	
30 (B)		428465	KADER YILDIRIM	
31 (A)	ONKOLOJİ 2 A Blok/Kat 9	428467	ESRA ZORLU	
32 (B)		428469	DUYGU SEZGİN	
33 (A)		428471	EMİNE DUYGU ARSLAN	
34 (B)		428473	EMİNE SİNEM KANDEMİR	
35 (A)		428475	DERYA KURT	
36 (B)		428477	MUSTAFA ÜNLÜ	
37 (A)		428479	SERNA KOCABAŞ	
38 (B)		428481	MERVE YILDIZDAL	
39 (A)	GENEL DAHİLİYE/ İMMÜNOLOJİ A Blok/Kat 8	428483	MERYEM ŞEKERCİ	
40 (B)		428487	ZEYNEP MÜKERREM DEMİRCAN	
41 (A)		428489	SEMİRHA SERDAR	
42 (B)		428493	NURŞEN BERLİ	
43 (A)		428495	TUĞBA ALPAT	
44 (B)		428497	RABİA AKDOĞAN	
45 (A)	GÖĞÜS HASTALIKLARI A Blok/Kat 7	428499	KEREM CAN SAKA	
46 (B)		428501	UĞUR ASAV	
47 (A)		428503	ELİF YÜCE	
48 (B)		428505	AYŞE SUDE MALKOÇ	
49 (A)		428507	ŞEVVAL SİLA AYGÜN	
50 (B)		428509	ŞEVVAL AYGUN	
51 (A)		428511	ERTUĞRUL OKUMUŞ	
52 (B)		428513	DUYGU DİZDAR	
53 (A)		GASTROENTEROLOJİ A Blok/Kat 5	428515	
54 (B)	428516		ELİF YILDIZDAL	

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

55 (A)		428517	YAREN İLGÖZ
56 (B)		428519	ÖMER YILDIZ
57 (A)		428521	CEMİLE ÜZÜM
58 (B)		428523	SEDEF UZUN
59 (A)		428525	MUSTAFA ÇAKMAK
60 (B)		428527	ALİ LEVENT ERGÜN
61 (A)	ENFEKSİYON <i>A Blok/Kat Zemin</i>	428529	BURÇİN BALTÜRK
62 (B)		428531	RECEP DOĞAN
63 (A)		428533	YUSUF BERKAY KIYAK
64 (B)		428535	BEYZA NUR CANBOLAT
65 (A)	KARDİYOLOJİ <i>B Blok/Kat 1</i>	428537	BETÜL SELMAN
66 (B)		428539	SILANUR ŞATIR
67 (A)		428541	FATMA ARAYICI ⁺
68 (B)		428543	MEHMETHAN AFACAN
69 (A)		428545	CENGİZ ARSLAN
70 (B)		428547	ÜMMÜHAN KILINÇ ⁺
71 (A)		428549	ŞEVVAL SULUK
72 (B)		428551	MUHAMMET ZENGİN
73 (A)	NÖROLOJİ <i>B Blok/Kat 5</i>	428553	BUSE SUCU
74 (B)		428555	İREM SENAÇELİK
75 (A)		428557	HİLAL TAŞ
76 (B)		428559	KEVSER TÜRKMEN
77 (A)		428561	SILA SARI
78 (B)		428565	NİYZAZI ATEŞ
79 (A)		428567	HASAN ÖZEN
80 (B)		428569	MELİSA YAREN ÖZCAN
81 (A)	ACİL SERVİS <i>B Blok/Kat Zemin</i>	428571	BURÇİN YAŞAR
82 (B)		428573	TARIK KAMİL
83 (A)		428575	BENGİSU KAMANOĞLU
84 (B)		428577	KÜBRA FURAT
85 (A)		428579	YÜSRA ÇETİN
86 (B)		428583	BATUHAN KORKUT
87 (A)		428585	DUYGU ÇAMYAR
88 (B)		428589	BETÜL ÖZBEY
89 (A)		428591	EDA NUR ALTAŞ
90 (B)		430751	ALEYNA YAYLA
91 (A)		430755	EDA KOYUNCU
92 (B)		430757	TUĞBA NEMLİ
93 (A)		430759	AYŞE EKİCİ
94 (B)		439627	ECEM ŞAHİNLER
95 (A)		439675	HATİCE KONAK

+ Belirtilen öğrenciler arasında yer değişikliği yapılmıştır.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Uygulama Haftaları	1. HAFTA			2. HAFTA			3. HAFTA			4. HAFTA			5. HAFTA			6. HAFTA		
	Günler	13 Kasım 2023	14 Kasım 2023	18 Kasım 2023	20 Kasım 2023	21 Kasım 2023	25 Kasım 2023	4 Aralık 2023	5 Aralık 2023	9 Aralık 2023	11 Aralık 2023	12 Aralık 2023	16 Aralık 2023	18 Aralık 2023	19 Aralık 2023	23 Aralık 2023	25 Aralık 2023	26 Aralık 2023
08:00-16:00	A	A	A	B	B	B	A	A	A	B	B	B	A	A	A	B	B	B
20:00-08:00	B	-	B	A	-	A	B	-	B	A	-	A	B	-	B	A	-	A

*A Grubu sorumlu Öğretim Elemanı Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN; B Grubu Öğretim Elemanı Arş. Gör. Müge TEZEL

Önemli Notlar:

- İç Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Bilgilendirme Toplantısı: 7 Kasım 2023
- İç Hastalıkları Hemşireliği Klinik Uygulama Günleri: 13-14-18-20-21-25 Kasım 2023 4-5-9-11-12-16-18-19-23-25-26-28 -30 Aralık 2023 (Toplam 18 Gün). Her bir öğrencinin 2 (iki) gün telafisiz devamsızlık hakkı bulunmaktadır.
- 14 Kasım 2023 tarihinde A Grubu; 21 Kasım 2023 tarihinde B Grubu “Donanımlı Beceri Laboratuvarına Dayalı Eğitimin Hemşirelik Öğrencilerinin Memnuniyet ve Klinik Becerileri Üzerine Etkisi Alt Yapı Projesi” kapsamında simülasyon laboratuvar uygulaması için bölümde bulunmaları gerekmekte olup, bu zaman dilimi staj süresine sayılacaktır.
- 13 Kasım 2023 tarihinde A Grubu; 20 Kasım 2023 tarihinde B Grubu hastane oryantasyon programına katılmak zorunludur.
- 16-18 Aralık 2023 tarihleri arasında bakım planı ve eğitim kitapçıkları değerlendirilecektir.
- 25 Aralık 2023 tarihi beceri karneleri teslim için son tarihtir.
- Öğrenciler arasında rotasyon yapılmayacaktır.

Sorumlu Öğretim Elemanları:

Prof. Dr. Sevilay HİNTİSTAN
Prof. Dr. Nesrin NURAL
Dr. Öğr. Üyesi Seçil GÜLHAN GÜNER
Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN
Arş. Gör. Müge TEZEL

İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Başkanı
Prof. Dr. Sevilay HİNTİSTAN

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Ek 10. Uygulamada Öğrencinin Doldurması Gereken Formlar ve Dökümanlardan Boş ve Dolu Örnek

**HEMŞİRELİK BAKIM
PLANI**

Hemşirelik Tanısı: .....

Tarih:.....

Amaç: .....

Etiyoloji	Planlanan Hemşirelik Girişimleri	Uygulanan Hemşirelik Girişimleri	Değerlendirme

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

**HEMŞİRELİK BAKIM
PLANI**

Hemşirelik Tanısı: Düşme Riski

Tarih:.....

Amaç: Düşme öyküsünün engellenmesi

Etiyoloji	Planlanan Hemşirelik Girişimleri	Uygulanan Hemşirelik Girişimleri	Değerlendirme
<p>-65 yaş -Diüretik kullanımı ''Lasix amp'' (13.12.2021'den beri) -Kronik ağrı *19.12.2021 6/20 (07.2021'den beri) -Kronik hastalık; *5 yıldır HT hastası - İtaki Düşme Riski Ölçeğinde (14 puan) -Hastaya bağlı 2 ekipman (IV kateter 'hastaneye yatıştan itibaren', idrar kateteri '29.11.2021'de beri) -Riskli ilaç kullanımı; *Contramal amp 100mg (05.12.2021'den beri) -Oda içerisinde karışıklık (sandalyelerin ve yatak ucu masalarının dağınık duruşu)</p>	<p>HG1: Yatak başına kayan insan figürü koyulacak. HG2: Çalışanlar hastanın düşme riski olduğu hakkında bilgilendirilecek. HG3: Hastanın hareketi esnasında mümkün olduğunca yanında bulunulmaya çalışılacak. HG4: Herhangi bir işlem yapılması haricinde yatak kenarlıkları kaldırılmış konumda ve yatak tekerlekleri kilitli olacak. HG6: Kaymayan terlik veya ayakkabı kullanımı sağlanacak. HG7: Hastanın düşme riski staj günlerince değerlendirilecek. HG8: Hasta ayağa kalkarken kademeli olarak kaldırılacak. (Önce yatakta oturtulacak sonra yavaşça kaldırılacak.) HG9: Staj günlerince ağrı değerlendirilmesi yapılacak. HG10: Staj günlerince günde en az 3 kez KB takibi yapılacak.</p>	<p>HG1: Yatak başına kayan insan figürü koyuldu. S.A. HG2: Çalışanlar hastanın düşme riski olduğu hakkında bilgilendirildi. S.A. HG3: Hastanın hareketi esnasında mümkün olduğunca yanında bulunulmaya çalışıldı. (Kendi başına yürümek istediğinden koluna girilmedi ancak yürüyüşü hakkında yanında gözlem yapıldı.) S.A. HG4: Herhangi bir işlem yapılması haricinde yatak kenarlıkları kaldırılmış konumda ve yatak tekerlekleri kilitli tutuldu. S.A. HG6: Kaymayan terlik kullandığından emin olundu. S.A. HG7: Hastanın düşme riski staj günlerince değerlendirildi. S.A. HG8: Hasta ayağa kalkarken kademeli olarak kaldırıldı. (Önce yatakta oturtuldu sonra yavaşça kaldırıldı.) S.A. HG9: Staj günlerince ağrı değerlendirilmesi yapıldı. S.A. HG10: Staj günlerince günde en az 3 kez KB takibi yapıldı. S.A.</p>	<p>Subjektif Değerlendirme: -Hasta '' Kendi başıma yürüyebiliyorum desteğine ihtiyacım yok.'' dedi. S.A. -Yapılan gözlemde yürüşüyle ilgili herhangi bir sorun görülmedi. S.A.</p> <p>Objektif Değerlendirme: -İtaki Düşme Riski Ölçeği; *14 puan 25.12.2021 S.A. *14 puan 26.12.2021 S.A. -Ağrı; *2/10 25.12.2021 S.A. *3/10 26.12.2021 S.A. -Mesai süresince düşme öyküsü yaşanmadı. S.A. -KB takibi; 25.12.2021 *100/75 mmHg 08.00 S.A. *110/85 mmHg 11.00 S.A. *120/70 mmHg 15.30 S.A. 26.12.2021 *120/80 mmHg 08.30 S.A. *100/70 mmHg 16.30 S.A. *120/70 mmHg 20.00 S.A.</p>

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

**HEMŞİRELİK BAKIM
PLANI**

Hemşirelik Tanısı: Kronik Ağrı

Tarih:.....

Amaç: Hastanın ağrısının hafiflediğini veya ağrısının olmadığını ifade etmesi

Etiyoloji	Planlanan Hemşirelik Girişimleri	Uygulanan Hemşirelik Girişimleri	Değerlendirme
-6/10 ağrı puanı (07.2021'den beri var olan ağrı) -Ağrılı yüz ifadesi (ekşimiş yüz-uzun süre sırt üstü yattığında) -İştahsızlık (Yemeğini tam bitiremediği gözlemlendi.) -Kilo değişikliği (Son 6 ayda -10 kg) -65 yaş -Metastatik kanser (AC'de multiple metastatic nodüller, vertebralarda metastaz, kc'de metastaz) -Kadın cinsiyete bağlı hassasiyet	HG1: Ağrı düzeyi düzenli aralıklarla değerlendirilecek. (4 saate 1) HG2: 4/10 üzerinde ağrısı olduğunda doktor istemine göre farmakolojik yöntemler uygulanacak. HG3: Farmakolojik yöntemler uygulandığında istenen ve istenmeyen etkileri izlenecek. HG4: Nonfarmakolojik yöntemlerden hastaya iyi gelen uygulamalar yapılacak. (masaj ve Kur'an okunması) HG5: Hastanın kızına kanser ağrısı hakkında eğitim verilecek. (Hasta kendi tanısını bilmediği için.)	HG1: Ağrı düzeyi düzenli aralıklarla değerlendirildi. (4 saate 1) S.A. HG2: 4/10 üzerinde ağrısı olduğunda doktor istemine göre farmakolojik yöntemler uygulandı. (Contramal amp 100mg IV 12.00) S.A. HG3: Farmakolojik yöntemler uygulandığında istenen ve istenmeyen etkileri izlendi. S.A. HG4: Nonfarmakolojik yöntemlerden hastaya iyi gelen uygulamalar yapıldı. (masaj) S.A. HG5: Hastanın kızına kanser ağrısı hakkında eğitim verildi. (Hasta kendi tanısını bilmediği için.) -Ek'de- S.A.	Subjektif Değerlendirme: -Gülseren Hanım "Ağrım azaldı. Daha iyiyim." dedi. S.A. Objektif Değerlendirme: -14.00 4 saatte bir olan değerlendirmelerin sonunda hasta ağrı düzeyini en fazla 2/10 olarak ifade etti. S.A.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Ek 11. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Rehberi ve Beceri Değerlendirme Formları

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
20....-20... EĞİTİM ÖĞRETİM YILI ..... DÖNEMİ .....KODLU İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ KLİNİK UYGULAMA
ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME REHBERİ
..... Kliniği

FOTOĞRAF

Öğrencinin Adı Soyadı:
Öğrenci Numarası:
Telefon numarası:

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ		PUAN	ÖĞRENCİ PUANI	ÖĞRENCİ PUANI	ÖĞRENCİ PUANI	ÖĞRENCİ PUANI
BİREYSEL ÖZELLİKLER 20 PUAN	1. Klinik uygulama kıyafet yönetmeliğine uyum	3				
	2. Klinik uygulama zaman çizelgesine uyum	3				
	3. Vizitlere katılım	3				
	4. Öğrenmeye istekli oluşu, araştırma yapması	3				
	5. Hasta ve ailesi ile iletişim kurma	2				
	6. Hemşire ve diğer sağlık ekip üyeleri ile iletişim kurma	2				
	7. Öğretim üyesi/elemanı ile iletişim kurma	2				
	8. Grup arkadaşları ile iletişim	2				
BAKIM PLANI 50 PUAN	1. Hastanın verilerini eksiksiz alma	20				
	2. Uygun hemşirelik tanımlarını belirleyebilme (etiyojoloji ve amaç)	10				
	3. Uygun hemşirelik girişimlerini planlayabilme	5				
	4. Uygun hemşirelik girişimlerini uygulayabilme	5				
	5. Uygun hemşirelik girişimlerini değerlendirebilme	5				
	6. Vaka/vizit çalışmalarına katılım	5				
TEDAVİ/BAKIM M 30 PUAN	1. İşlem öncesi hastaya açıklama yapmak	4				
	2. Uygulamalarda steriliteye dikkat etmek	4				
	3. Vital bulguların takibi, normal olmayan bulguların sık izlemi	3				
	4. Hasta tanısı ile ilişkilendirerek, laboratuvar bulgularını değerlendirme	4				
	5. Doğru ilkelerle uyumlu ilaç uygulamalarını yapmak (örn: mayi takibi)	3				
	6. Uyguladığı işlemleri kayıt etme	2				
	7. Hasta/ailesinin eğitim gereksinimlerine yönelik eğitim verme	10				
TOPLAM PUAN (100 Puan)						

Öğretim Elemanı Adı Soyadı:
İmzası:
Tarih:

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
20....-20... EĞİTİM ÖĞRETİM YILI ..... DÖNEMİ .....KODLU İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ
KLİNİK UYGULAMA ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME REHBERİ
..... Kliniği

FOTOĞRAF

Öğrencinin Adı Soyadı:
Öğrenci Numarası:
Telefon numarası:

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	PUAN	ÖĞRENCİ PUANI	ÖĞRENCİ PUANI	ÖĞRENCİ PUANI	ÖĞRENCİ PUANI
BİREYSEL ÖZELLİKLER 40 PUAN	1. Klinik uygulama kıyafet yönetmeliğine uyum	6			
	2. Klinik uygulama zaman çizelgesine uyum	6			
	3. Hemşire vizitlerine katılım (sabah-akşam)	8			
	4. Öğrenmeye istekli oluşu, araştırma yapması	6			
	5. Hasta ve ailesi ile iletişim kurma	5			
	6. Hemşire ve diğer sağlık ekip üyeleri ile iletişim kurma	5			
	7. Grup arkadaşları ile iletişim	4			
TEDAVİ/ HEMŞİRELİK BAKIMI 60 PUAN	8. Hastanın verilerini eksiksiz alma	8			
	9. Uygun hemşirelik girişimlerini uygulayabilme	8			
	10. Uygun hemşirelik girişimlerini değerlendirebilme	4			
	11. İşlem öncesi hastaya açıklama yapmak	4			
	12. Uygulamalarda steriliteye dikkat etmek	4			
	13. Vital bulguların takibi, normal olmayan bulguların sık izlemi	8			
	14. Hasta tanısı ile ilişkilendirerek, laboratuvar bulgularını değerlendirme	4			
	15. Doğru ilkelerle uyumlu ilaç uygulamalarını yapmak (örn: mayi takibi)	10			
	16. Uyguladığı işlemleri kayıt etme	4			
	17. Hasta/ailesinin eğitim gereksinimlerine yönelik eğitim verme	6			
TOPLAM PUAN (100 Puan)	Uygun Bulunan Toplam Puan:				
Öğrenci/Uygulamaya İlişkin Diğer Notlar					

Sorumlu Hemşire/ Klinik Hemşire Adı Soyadı:
İmzası:
Tarih:

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Ek 12. HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği Uygulama İzlem Çizelgesi (Beceri Karnesi)

UYGULAMALAR	LABORATUVAR UYGULAMA (Yapıldı)	KLİNİK/SAHA UYGULAMA (Yapıldı)	KLİNİK/SAHA UYGULAMA (Gözlendi)
	Tarih Onaylayan (Ad- Soyad, imza ve kurum)	Tarih Onaylayan (Ad- Soyad, imza ve kurum)	Tarih Onaylayan (Ad- Soyad, imza ve kurum)
Akciğer seslerini dinleme			
Alerjik reaksiyon gelişen hastaya müdahale etme			
Yapay havayolu (MV, BBAP, CPAP vb.) olan hastaya bakım verme			
Endotrakeal tüp/trakeostomisi olan hastaya bakım verme			
Göğüs tüpü takılı hastaya bakım verme			
İleri yaşam desteği uygulamalarına katılma			
Kalp seslerini dinleme			
Juguler ven dolgunluğunu değerlendirme			
Ödem değerlendirme ve bakım verme			
Deri turgoru değerlendirme			
Entübe hastaya bakım verme			
Kapiller dolum süresini değerlendirme			
Elektrokardiyografi (EKG) çekme			
Ekokardiyografiye (EKO) hasta hazırlama			
Kalp kateterizasyonu, sintigrafi ve anjiyografiye hasta hazırlama ve bakım verme			
Hastayı monitörize etme			
Holter cihazı takılı hastaya bakım verme			
Pace maker takılı hastaya bakım verme			
Periferik ve santral venöz katater bakımı verme			
Kan ve kan ürünleri transfüzyonu uygulama			
Yüksek riskli ilaçları hazırlama ve uygulama			
Nötropenik hastaya bakım verme			
Kemik iliği aspirasyonu/biyopsi/nakil işlemine hasta hazırlama ve bakım verme			
Kemoterapiye hasta hazırlama ve bakım verme			
Port kateter takılı hastaya bakım verme			
Laboratuvar bulgularını yorumlama			
Ex hazırlama			
Periton diyalizi uygulanan hastaya bakım verme			
Hemodiyaliz uygulanan hastaya bakım verme			
Arteriyovenöz fistülü olan hastaya bakım verme			
Bağırsak seslerini dinleme			
Boy, kilo ölçme ve beden kütle indeksi hesaplama			
Oral mukoz membranı değerlendirme			
Asiti olan hastaya bakım verme			
Parasenteze hasta hazırlama ve bakım verme			
Endoskopi, kolonoskopi, gastroskopiye hasta hazırlama ve bakım verme			
Biyopsiye hasta hazırlama ve bakım verme			
Diyabetik ayak bakımı yapma			
İnsülin kalemi kullanma			
Steroid alan hastaya bakım verme			
Bilinç düzeyini değerlendirme			
Bilinçsiz hastaya bakım verme			
Elektromiyografiye (EMG) hasta hazırlama ve bakım verme			
Elektroensefalografiye (EEG) hasta hazırlama ve bakım verme			
Lomber ponksiyona (LP) hasta hazırlama ve bakım verme			
Bası yarası riskini değerlendirme			
Bası yarası bakımı verme			
Ağrı değerlendirme			

Öğrencinin Gelişim Gösterdiği Diğer Uygulamalar:

Sorumlu Öğretim Elemanı Notları (Eksik Beceriler ve Nedenleri):

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Ek 13. Öğrencilerin İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi, Uygulaması ve Uygulama Alanlarını Değerlendirme Formları

KTÜ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ
ÖĞRENCİ MEMNUNİYET ANKETİ

Sevgili öğrenciler,

Aşağıda HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği dersi için hazırlanan soruları yanıtlarsanız seviniriz.

Şimdiden teşekkür ederiz.

İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
Prof. Dr. Sevilay HİNTİSTAN
Prof. Dr. Nesrin NURAL
Dr. Öğr. Üyesi Seçil GÜLHAN GÜNER
Arş. Gör. Dr. Aysun AKÇAKAYA CAN
Arş. Gör. Müge TEZEL

Aşağıda yer alan ifadelerin her birini değerlendiriniz.

KATILIM DERECEYİZ:

- (1) Katılmıyorum
- (2) Kararsızım
- (3) Katılıyorum

	KURAMSAL DERS	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
1.	Derslere ayrılan süre yeterliydi.			
	Derslerin anlatımı açık ve anlaşılırdı.			
	Derslerin içeriği yeterliydi.			
	Konular birbirini tamamlar nitelikteydi.			
	Derslerde farklı eğitim teknikleri kullanıldı (vaka çalışması, beyin fırtınası, rol play, simülasyon vb)			
	Derslere aktif olarak katılma olanağı buldum			
	Ders planı dönem başında öğrencilere verildi.			
	Ders sırasında ve sonrasında tartışma için yeterli vakit ayrıldı.			
	Ders kitapları ve kaynakları yeterliydi.			
	Sağlık hukuku ve mevzuatı konuları mesleki gelişimime önemli katkıda bulundu.			
DERSİN SORUMLU ÖĞRETİM ELEMANI/ELEMANLARI				
	Öğretim elemanı kendine ayrılan sürede dersine başladı ve bitirdi			
	Öğretim elemanı dersin amaç ve hedeflerini açıkladı			
	Öğretim elemanı dersin amaç ve hedeflerine uygun ders anlattı			
	Öğretim elemanı ders konularını örnek vaka ve olaylarla ilişkilendirdi.			
	Öğretim elemanı dersin işlenişinde farklı sunum teknikleri kullandı (video, rol-play vb.)			

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

	Öğretim elemanı ders süresince derse olan ilgiyi sürdürebildi.			
	Öğretim elemanlarına ders saati dışında da ulaşılabilirdi.			
SINAV/ ÖDEV/SEMINER DEĞERLENDİRİLMESİ				
	Sınav ortamı sınava uygun şekilde düzenlenmişti			
	Sınav/ Ödev/Seminer derste öğrendiklerimizi kapsar nitelikteydi			
	Sınav soruları açık ve anlaşılırdı			
	Sınav/ Ödev/Seminer için verilen süre yeterliydi.			
	Sınavlardan sonra sınav sonucu ve cevaplar ile ilgili geri bildirim yapıldı			
	Sınavlar güvenli bir ortamda(kopya vb) yapıldı			
DERSE BAĞLI UYGULAMA				
	Derse bağlı uygulama planı vardı ve buna uyum gösterildi			
	Derse bağlı uygulama için ayrılan süre yeterliydi.			
	Derslerde öğrendiğim teorik bilgi ile derse bağlı uygulama arasında ilişki kurabildim.			
	Derse bağlı uygulamalarda eğitim aktiviteleri (vaka analizi, hasta bakımı vb) öğrenim hedefleri ile uyumlu idi.			
	Derse bağlı uygulama bana mesleki özgüven kazandırdı			
	Derse bağlı uygulamada gece vardiyasında çalışma becerilerime katkı sağladı.			
	Farklı sağlık kurumlarının işleyiş ve özelliklerini öğrendim.			
	Derse bağlı uygulama, sağlıklı/hasta birey-yakınları ve sağlık çalışanları ile etkili iletişim kurma becerisi kazandırdı.			
	Derse bağlı uygulama mesleki ve etik sorumluluk bilinci kazanmamı sağladı.			
	Derse bağlı uygulamada gereksiz işlemler/ işler yaptırıldı.			
	Uygulama alanı teorik bilgilerimi kullanma ve geliştirmeme katkı sağladı.			
	Uygulama alanı psikomotor becerilerimi geliştirmeme katkı sağladı.			
	Seminer/ vaka tartışması için ayrılan süre yeterliydi.			
	Seminer/ vaka tartışması kuramsal ve uygulama becerilerime katkı sağladı.			
	Derse bağlı uygulama ekip çalışması becerisi kazandırdı.			
	Derse bağlı uygulama sağlık yönetimi konularında mesleki gelişimime katkı sağladı			
	Derse bağlı uygulamalarda değerlendirmeler objektifti.			
	Derse bağlı uygulama süresince öğretim elemanlarına ulaşabilme olanağı buldum.			

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABI HASTANESİ

	Derse bağlı uygulamalarda herkese eşit olanak sağlandı			
	<i>Derse bağlı uygulama ortamı;</i>			
	Hasta bakımı için yeterli araç gereç vardı.			
	Öğrenci başına düşen hasta sayısı yeterliydi.			
	Seminer odası vardı/Vaka tartışması için uygun ortam sağlandı.			
	Derse bağlı uygulama yeri dersin hedefleri ile uyumluydu.			
	Uygulama ortamı fiziksel özellikler açısından güvenliydi.			
	Dinlenebilecek uygun ortam vardı.			
	Yemek yeme ortamı bulabildim			
	Tuvalet gereksinimi için uygun ortam vardı			
	Üniformamı giyebileceğim uygun ortam bulabildim.			

Önerileriniz:

.....

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Ek 14. Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Uygulamalı Dersler İlke, Usul ve Esasları

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK VE SAHA UYGULAMALARI YÖNERGESİ

Amaç

Madde 1. Bu yönergenin amacı, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü lisans öğrencilerinin eğitim-öğretim programları kapsamında yer alan derslerin uygulamalarına yönelik öğrenci sorumlulukları ile ilgili esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2. Bu yönerge, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde lisans düzeyinde yapılan uygulamalara ilişkin öğrenci sorumluluklarına yönelik esas ve usulleri kapsar.

Madde 3. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencileri uygulamalarını bu yönerge hükümlerine göre yapar.

Madde 4. Öğrenci, Hemşirelik Bölümü'nde derslerin gereği olarak yapılan uygulamaları, eğitim-öğretim programları kapsamında gerçekleştirir.

Kısaltma ve Tanımlar

Madde 5. Bu yönergede geçen kısaltmalar ve tanımlar aşağıda yer almaktadır:

KTÜ: Karadeniz Teknik Üniversitesi,

KTÜSBFHB: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünü,

AD: Anabilim Dalını,

AÇS-AP: Ana Çocuk Sağlığı-Aile Planlamasını,

ASM: Aile Sağlığı Merkezi

TSM: Toplum Sağlığı Merkezi

TODAM: Toplumsal Dayanışma Merkezi,

Uygulama Alanı: Koruyucu, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmeti veren kurumlar (hastaneler, aile sağlığı merkezleri, AÇS-AP vb.) ile dersin gereği olarak AD'nin uygun gördüğü diğer kurumları (okul, işyeri, halk evleri, TODAM vb),

Öğrenci: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencisini,

Bölüm: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünü,

Sorumlu Öğretim Elemanı: Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde yürütülen ilgili dersin uygulamasından görevli olan kişi/ kişileri ifade eder.

Yasal Dayanak

Madde 6. Bu yönerge, 11.10.2012 tarih ve 28438 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Karadeniz Teknik Üniversitesi Önlisans -Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği* ile 2547 sayılı YÖK Yasası'na dayanılarak hazırlanmıştır.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Klinik ve Saha Uygulaması Öncesi

Madde 7. Klinik ve saha uygulama öncesi yapılması gerekenler aşağıda verilmiştir.

- a) Öğrenci; uygulama yapacakları alanların özellikleri, uygulamada öğrenciden beklentiler, değerlendirme ve genel uygulama kurallarına ilişkin bilgileri ilgili derslerin öğretim elemanlarından alır.
- b) Öğrenci, her AD tarafından ilan edilen klinik ve saha uygulama tarih ve yerlerini öğrenmekle yükümlüdür.
- c) Öğrenci, klinik ve saha uygulama öncesi iş kazası ve meslek hastalığı sigorta işlemlerini tamamlar ve belgelendirir.
- d) Öğrenci, KTÜSBFHB tarafından klinik ve saha uygulama öncesi önerilen aşılama yapıldığını belgelendirir.

Klinik ve Saha Uygulamasının Yürütülmesi

Madde 8. Klinik ve saha uygulaması ile ilgili hükümler aşağıda yer almaktadır.

- a) Öğrenci, klinik ve saha uygulamalarını ulusal ve uluslararası bildingeler ve mevzuatta (11.10.2012 tarih ve 28438 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Sağlık Bilimleri Fakültesi Yönetmeliği uyarınca) öngörülen mesleki etik ve yasal yükümlülükler doğrultusunda gerçekleştirir.
- b) Öğrenci, klinik ve saha uygulaması yaptığı ders için hazırlanan uygulama programına uymak ve uygulama gereği olan görevleri zamanında ve eksiksiz yapmak zorundadır.
- c) Öğrenci, klinik ve saha uygulaması yaptığı alanın çalışma düzenine uymakla yükümlüdür.
- d) Öğrenci, sorumlu öğretim elemanının onayı olmadan klinik/saha uygulama zamanı ve yerinde değişiklik yapamaz.
- e) Öğrenci, klinik/saha uygulama alanında öğrenci kimlik belgesini görünebilecek şekilde takmak zorundadır.
- f) Öğrenci, hemşirelik uygulamalarını, dersin gerektirdiği bilgi ve beceriler doğrultusunda sorumlu öğretim elemanının, öğretim elemanının olmadığı durumlarda ise ilgili birimin sorumlu hemşiresi denetiminde gerçekleştirir ve kayıt eder.
- g) Öğrenci uygulama esnasında herhangi bir şekilde fiziksel ya da duygusal zarar görmüş ise, bu durumu öncelikle ilgili dersin öğretim elemanına ve uygulama alanı sorumlu hemşiresine bildirerek olayı rapor eder.

Klinik ve Saha Uygulamasına Devam, Mazeret ve İzin

Madde 9. Öğrenci, KTÜ Önlisans, Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’ne göre uygulamaya devam, mazeret ve iznlere ilişkin hükümleri yerine getirir.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABI HASTANESİ

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Madde 10. Öğrencinin uygulamada sırasında raporlu olması: Öğrenci raporlu olduğu sürenin toplam uygulama iş gününün %25'ini aşması durumunda uygulamadan devamsız olarak kabul edilir. Aksi durumda devamsız olduğu süreyi (uygulama için var olan %10'luk devamsızlık hakkı bu sürenin dışında tutulur) telafi etmekle yükümlüdür.

Madde 11. Öğrencinin kurum izni ile katıldığı aktiviteler (spor karşılaşmaları, kültürel aktiviteler vb) nedeniyle uygulamalara katılamadığı süre; uygulama süresinin %25'ini aşmaması koşuluya uygulamaya devamsızlık olarak kabul edilmez. Ancak bu oranın aşılması durumunda öğrenci %25'in üzerindeki süreyi (uygulama için var olan %10'luk devamsızlık hakkı bu sürenin dışında tutulur) telafi etmekle yükümlüdür.

Klinik ve Saha Uygulamasında Öğrencinin Genel Görünüşü ve Giyimi

Madde 12. Öğrenci, klinik ve saha uygulamasında genel görünüş ve giyim olarak KTÜ Önlisans - Lisans Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin 38. Maddesine [madde kontrol edilecek] uymakla yükümlüdür.

Madde 13. Öğrenci, klinik ve saha uygulama alanının özelliğine göre beyaz forma ya da beyaz önlük giyer.

Forma: SBFHB'nin klinik ve saha uygulamasına yönelik forma düzeni aşağıda verilmiştir.

a. Kız Öğrenciler İçin Klinik ve Saha Uygulamasında Forma Düzeni

Forma üstü: Üniformanın ceplerine bölümün belirlediği renkte şerit eklenmiş, kısa ya da uzun kollu, beyaz renkte tunik.

Forma altı: Üniforma yandan cepli, önden fermuarlı, tek ya da çift pileli, klasik kesimli, beyaz renkli pantolon.

Hırka: Üniforma üzerine giyilecek hırka beyaz ya da siyah renklidir.

Ayakkabı: Üniforma altına giyilecek ayakkabının altı ses çıkarmayacak malzemeden yapılmış, düz ya da az topuklu beyaz renkte ve kapalı olmalıdır.

Çorap: Üniforma altına giyilecek çorap beyaz renkte olmalıdır.

b. Erkek Öğrenciler İçin Klinik ve Saha Uygulamasında Forma Düzeni

Forma üstü: Formanın ceplerine bölümün belirlediği renkte şerit eklenmiş, kısa ya da uzun kollu, beyaz renkte tunik.

Forma altı: Üniforma yandan cepli, önden fermuarlı, tek ya da çift pileli, klasik kesimli, beyaz renkli pantolon.

Hırka: Forma üzerine giyilecek hırka beyaz ya da siyah renklidir.

Ayakkabı: Forma altına giyilecek ayakkabının altı ses çıkarmayacak malzemeden yapılmış, düz ya da az topuklu beyaz renkte ve kapalı olmalıdır.

Çorap: Forma altına giyilecek çorap beyaz renkte olmalıdır.

Laboratuvar önlüğü: Klinik ve saha uygulamalarında giyilecek laboratuvar önlüğü, önden düğmeli, kısa ya da uzun kollu, beyaz renklidir. Öğrenci dersin gereğine göre bazı uygulama alanlarında (beceri laboratuvarı, psikiyatri kliniği, okul, işyeri, ev vb.) laboratuvar önlüğü giymek zorundadır.

Madde 14. Öğrenci hem kendisi hem de hasta için enfeksiyon riski oluşturmayacak hijyenik kurallara uymakla yükümlüdür.

a) Kız öğrencilerin saçları kısa ya da toplu, tırnakları kısa olmalı, takı (küpe, kolye, yüzük, bilezik, piercing vb) takılmamalıdır.

b) Erkek öğrenciler tıraşlı, saçları kısa ya da toplu olmalıdır.

Madde 15. Öğrenci, klinik ve saha uygulamalarında kendisine teslim edilen araç-gereci özenle kullanarak zamanında ve eksiksiz teslim etmekle yükümlüdür.

Son Hükümler

Madde 16. Bu yönerge, KTÜ Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikler doğrultusunda yenilenebilir.

Madde 17. Klinik ve saha uygulamalarına ilişkin bu yönergede yer almayan durumlarda, KTÜ Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Madde 18. Bu yönerge hükümlerini, KTÜSBFHB Başkanı yürütür.

Madde 19. Bu yönerge, 2012 - 2013 eğitim öğretim yılından geçerli olmak üzere yayımı tarihinde (.....tarih ..... sayılı KTÜ Senato Kararı) ile yürürlüğe girer.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABI HASTANESİ

Ek 15. Derse Bağlı Uygulama İçeriği-İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Rehberi Örneği

KTÜ

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ
DERSE BAĞLI UYGULAMA
REHBERİ

HAZIRLAYANLAR

PROF. DR. SEVİLAY HİNTİSTAN

PROF. DR. NESRİN NURAL

DR. ÖĞR. ÜYESİ SEÇİL GÜLHAN GÜNER

ARŞ. GÖR. DR. AYSUN AKÇAKAYA CAN

ARŞ. GÖR. MÜGE TEZEL

TRABZON

2023-2024

REHBERİN İÇERİĞİ

1. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Uygulama Rehberinin Amacı
2. Derse Bağlı Uygulama Süreci ve Aşamaları
3. Uygulamada Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar
4. İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi Derse Bağlı Uygulama Değerlendirme Formu
5. Derse Bağlı Uygulama Alanları (Hastane/ Klinik)
6. Gordon Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri modeli doğrultusunda Hemşirelik Bakım Planı Formu
7. Ekler

1. İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ UYGULAMA REHBERİNİN AMACI

İç Hastalıkları Hemşireliği dersinin klinik uygulamasına yönelik öğrencilere ilkeler kurallar ve işlemler hakkında bilgi kazandırmak ve yol göstermektir.

7. EKLER

Ek 1. İç Hastalıkları Hemşireliği Hasta Veri Toplama Formu ve Bakım Planı Boş ve Dolu Örnek

Ek 2. NANDA-I Tanı Listesi (2018-2020)

Ek 3. Tanı Testleri Bilgilendirme Tablosu

- a. Kan Testleri (Biyokimya, Hemogram, Hormon, Sedimentasyon)
- b. İdrar Testleri
- c. Görüntüleme Testleri (BT, MR, CT, USG, Röntgen)
- d. Kültür Testleri (Kan, İdrar, Gaita, Balgam, Boğaz, Yara Kültürü)
- e. Aşı

Ek 15. 2. NANDA-1 TANI LİSTESİ (2018-2020)

Sağlığı Geliştirme

- Eğlenme aktivitesine katılımda azalma
- Sağlık okur-yazarlığını geliştirme isteği
- Kırılğan yaşlılık sendromu
- Kırılğan yaşlılık sendromu riski
- Etkisiz korunma
- Yetersiz toplum sağlığı
- Etkisiz sağlık bakımı
- Riskli sağlık davranışı eğilimi
- Etkisiz aile sağlığı yönetimi
- Etkisiz sağlık yönetimi
- Sağlık yönetimini geliştirme isteği

Beslenme

- Yetersiz anne sütü üretimi
- Beslenmeyi güçlendirme isteği
- Yenidoğanda etkisiz besleme dinamikleri
- Etkisiz bebek besleme örüntüsü
- Dengesiz beslenme: beden gereksiniminden az
- Emzirmeyi geliştirme isteği
- Etkisiz emzirme
- Kesintiye uğramış emzirme
- Fazla kilo
- Fazla kilo riski
- Obezite
- Adölesanda etkisiz yeme dinamikleri
- Çocukta etkisiz yeme dinamikleri
- Yutma bozukluğu
- Kan glikoz düzeyinde dalgalanma riski
- Karaciğer fonksiyonlarında bozulma riski
- Metabolik dengesizlik sendromu riski
- Yenidoğanda hiperbilirübinemi riski
- Sıvı volüm dengesizliği riski
- Elektrolit dengesizliği riski
- Sıvı volüm eksikliği
- Sıvı volüm eksikliği riski
- Sıvı volüm fazlalığı

Boşaltım ve gaz değişimi

- Üriner retansiyon
- Bozulmuş üriner boşaltım
- Fonksiyonel üriner inkontinans
- Refleks üriner inkontinansı
- Sıkışma üriner inkontinansı

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

- Sıkışma üriner inkontinansı riski
- Stres üriner inkontinansı
- Taşma üriner inkontinansı
- Diyare
- Kronik fonksiyonel konstipasyon
- Kronik fonksiyonel konstipasyon riski
- Bozulmuş gastrointestinal motilite işlevi
- Gastrointestinal motilite işlevinde bozulma riski
- Bağırsak inkontinansı
- Algılanan konstipasyon
- Konstipasyon
- Konstipasyon riski
- Bozulmuş gaz alış-verişi

Aktivite/ Dinlenme

- Uyku yoksunluğu
- Uykuyu iyileştirme isteği
- Uyku örüntüsünde bozulma
- Uykusuzluk
- Ayağa kalkmada bozulma
- Bozulmuş fiziksel hareketlilik
- Tekerlekli sandalye ile hareketlilikte bozulma
- Yatak içi hareketlilikte bozulma
- Kullanmama sendromu riski
- Oturmada bozulma
- Transfer yeteneğinde bozulma
- Yürümede bozulma
- Amaçsız dolaşma
- Dengesiz enerji alanı
- Yorgunluk
- Aktivite intoleransı
- Aktivite intoleransı riski
- Etkisiz periferel doku perfüzyonu
- Etkisiz periferel doku perfüzyonu riski
- Etkisiz serebral doku perfüzyonu riski
- Kardiyak doku perfüzyonunda azalma riski
- Kardiyak outputta azalma
- Kardiyak outputta azalma riski
- Etkisiz solunum örüntüsü
- Bozulmuş spontan solunum
- Kan basıncında dalgalanma riski
- Ventilatörden ayrılmaya karşı işlevsel olmayan yanıt
- Banyo yapmada öz-bakım eksikliği
- Beslenmede öz-bakım eksikliği
- Evde bakımda bozulma
- Giyinmede öz-bakım eksikliği
- Kendini ihmal etme
- Öz-bakımı güçlendirme isteği
- Tuvalet aktivitelerinde öz-bakım eksikliği

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Algısal/Bilişsel

- Tek taraflı ihmal
- Bilgi eksikliği
- Bilgiyi artırma isteği
- Etkisiz uyaran kontrolü
- Değişken emosyonel kontrol
- Bozulmuş hafıza
- Akut konfüzyon
- Akut konfüzyon riski
- Kronik konfüzyon
- İletişimi geliştirme eksigi
- Bozulmuş sözel iletişim

Benlik algısı

- Kendilik kavramını güçlendirme isteği
- Bireysel kimlikte bozulma riski
- Bozulmuş bireysel kimlik
- İnsan onuruna zarar verme riski
- Umudu geliştirme isteği
- Umutsuzluk
- Durumsal düşük öz saygı
- Durumsal düşük öz saygı riski
- Kronik düşük öz saygı
- Kronik düşük öz saygı riski
- Bozulmuş beden imajı

İlişki rolleri

- Bozulmuş ebeveynlik
- Ebeveynliği geliştirme isteği
- Ebeveynlikte bozulma riski
- Bakım verici rolünde zorlanma
- Bakım verici rolünde zorlanma riski
- Aile süreçlerini güçlendirme isteği
- İşlevsel olmayan aile süreçleri
- Kesintiye uğramış aile süreçleri
- Bağlanmada bozulma riski
- Etkisiz ilişki
- Etkisiz ilişki riski
- İlişkiyi geliştirme isteği
- Ebeveyn rol çatışması
- Etkisiz rol performansı
- Bozulmuş sosyal etkileşim

Cinsellik

- Cinsel işlevlerde bozulma
- Etkisiz cinsellik örüntüsü
- Başarısız doğum süreci
- Başarısız doğum süreci riski
- Doğum sürecini geliştirme isteği
- Maternal-fetal bağın bozulma riski

Başetme/Stres toleransı

- Komplike göçmenliğe geçiş riski

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

- Post-travma sendromu
- Post-travma sendromu riski
- Tecavüze bağlı travma sendromu
- Yer değiştirme stresi sendromu
- Yer değiştirme stresi sendromu riski
- Etkisiz aktivite planlaması
- Etkisiz aktivite planlaması riski
- Anksiyete
- Aile içi başetmeyi güçlendirme isteği
- Başetmeyi güçlendirme isteği
- Etkin olmayan aile içi başetme
- Etkisiz başetme
- Etkisiz toplumsal başetme
- Ödün verici aile içi başetme
- Savunucu başetme
- Toplumsal başetmeyi güçlendirme isteği
- Dayanıklılığı güçlendirme isteği
- Dayanıklılıkta bozulma riski
- Bozulmuş duygu durum yönetimi
- Güçsüzlük
- Güçsüzlük riski
- Gücü artırma isteği
- Etkisiz inkar
- Kronik üzüntü
- Korku
- Ölüm anksiyetesi
- Aşırı stres yükü
- Karmaşık yas tutma
- Karmaşık yas tutma riski
- Yas tutma
- Azalmış intrakranial uyum kapasitesi
- Akut madde yoksunluğu sendromu
- Akut madde yoksunluğu sendromu riski
- Normal bebek davranışını geliştirme isteği
- Normal olmayan bebek davranışı
- Normal olmayan bebek davranışı riski
- Otonomik disrefleksi
- Otonomik disrefleksi riski
- Yenidoğanda yoksunluk sendromu

Yaşam ilkeleri

- Spiritüel iyiliği güçlendirme isteği
- Ahlaki sıkıntı
- Azalmış dinsel bağlar
- Dinsel bağı güçlendirme isteği
- Dinsel bağlarda zayıflama riski
- Karar vermeyi geliştirme isteği
- Bozulmuş özgür karar verme
- Özgür karar vermede bozulma riski
- Özgür karar vermeyi güçlendirme isteği

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

- Spiritüel sıkıntı
- Spiritüel sıkıntı riski

Güvenlik/Koruma

- Cerrahi alan enfeksiyonu riski
- Enfeksiyon riski
- Ağız kuruluğu riski
- Ani bebek ölüm sendromu riski
- Aspirasyon riski
- Basınç yarası riski
- Boğulma riski
- Gecikmiş cerrahi iyileşme
- Gecikmiş cerrahi iyileşme riski
- Bozulmuş dentisyon
- Bozulmuş deri bütünlüğü
- Deri bütünlüğünde bozulma riski
- Bozulmuş doku bütünlüğü
- Doku bütünlüğünde bozulma riski
- Düşme riski
- Fiziksel travma riski
- Göz kuruluğu riski
- Etkisiz hava yolu temizliği
- Kanama riski
- Bozulmuş oral mukoz membran
- Oral mukoz membranda bozulma riski
- Periferik nörovasküler işlevde bozulma riski
- Perioperatif pozisyona bağlı yaralanma riski
- Şok riski
- Termal yaralanma riski
- Vasküler travma riski
- Venöz tromboemboli riski
- Korneal yaralanma riski
- Üriner yolun yaralanma riski
- Yaralanma riski
- Başkalarına yönelik şiddet riski
- İntihar riski
- Kadın genital mutilasyonu riski
- Kendine yönelik şiddet riski
- Kendini yaralama
- Kendini yaralama riski
- Mesleki yaralanma riski
- Kontaminasyon
- Kontaminasyon riski
- Zehirlenme riski
- Alerjik reaksiyon riski
- İyot içerikli maddelere karşı istenmeyen etki riski
- Lateks alerjisi riski
- Lateks alerjisi
- Hipertermi
- Hipotermi

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABI HASTANESİ

<ul style="list-style-type: none">
• Hipotermi riski
• Perioperatif hipotermi riski
• Etkisiz termoregülasyon
• Etkisiz termoregülasyon riski
Konfor <ul style="list-style-type: none">
• Akut ağrı
• Kronik ağrı
• Bulantı
• Doğum ağrısı
• Bozulmuş konfor
• Konforu artırma isteği
• Kronik ağrı sendromu
• Bozulmuş konfor (çevresel)
• Konforu artırma isteği (çevresel)
• Bozulmuş konfor (sosyal)
• Konforu artırma isteği (sosyal)
• Sosyal izolasyon
• Yalnızlık riski
Büyüme/ Gelişme <ul style="list-style-type: none">
• Gelişmede gecikme riski

Kaynak: T. Heather Herdman Shigemi Kamitsuru. Hemşirelik Tanıları Tanımlar ve Sınıflandırma 2018-2020 Çeviri Editörleri: Prof. Dr. Rengin Acaroğlu, Prof. Dr. Hatice Kaya, 11. Baskı, Nobel Tıp Kitabevi 2021, ISBN:978-605-335-576-2.

Ek 15. 3. Tanı Testleri Bilgilendirme Tablosu

TANI TESTLERİ BİLGİLENDİRME TABLOSU

a. KAN TESTLERİ

Kan Örneği Alırken Dikkat Edilecek Hususlar

- Kan, potansiyel bir enfeksiyon kaynağı olduğu için kan alırken evrensel korunma önlemlerine dikkat edilir.
- Hastanın elini yumruk yapması, kasların metabolik aktivitesini arttırdığı için sonuçların yanlış çıkmasına sebep olabilir.
- Kan alımı esnasında hasta yatar veya oturur pozisyonda olmalıdır.
- Üç dakika ve üzerinde turnike uygulanması hemolizlere neden olabileceği için turnike uygulaması en fazla bir-iki dakika olmalıdır.
- IV İnfüzyon yapılan koldan kan örneği alınmaz. Damar yolu açık hastalarda kan alma için hastanın diğer kolu kullanılır.
- İçinde ilave madde olan tüpler yavaşça döndürülerek karıştırılır, çalkalanmaz.
- Kan örneği alınacak iğnenin çapı önemlidir. Çapı küçük olan kateterlerden kanı zorlayarak çekmek hemolizlere neden olabilir. Bu nedenle en uygun kan örneği alma yöntemi, vacutainer sistemidir.
- Enjektör ile kan alınıyorsa kanın tüpe basınçla boşaltılmasından kaçınılmalıdır. Vakumlu tüp hacmi kadar kanı kendisi vakumlayacaktır.
- Antikoagülan içeren vakumlu tüplere kan alımı sırasında kanın işaretli çizgiye kadar dolmasına özellikle dikkat edilmelidir. Yani kan akışı durana kadar tüp çekilmemelidir.
- İşlem öncesi kullanılan antiseptik maddenin tamamen kuruması beklenir.
- Alınan kan örneği tüpünün üzerine, hastanın kimlik bilgilerini içeren etiket uygun şekilde yapıştırılır.
- Alınan kan örneği bekletilmeden laboratuvara ulaştırılır.
- Kan örneği alındığı anda pıhtılaşan bölüm serum, pıhtılaşmadan kalan ve fibrinojen içeren bölüm ise plazmadır. Bazı kan testleri için serum, bazıları içinse plazma kullanılır. Bu nedenle, hangi kan örneğinin hangi tüp içerisine alınacağını bilmek önemlidir.
- Kan alımı şu sıra ile yapılmalıdır.
  - Kan kültür şişeleri
  - Koagülasyon testleri için sitratlı tam kan tüpleri
  - İlave madde içermeyen düz kan tüpleri
  - Hematoloji testleri için EDTA'lı tam kan tüpleri
- Diğer bir deyişle; bir çok test için kan örneği alınacak ise öncelikle kırmızı, sonra yeşil, gri, mavi, siyah ve en son mor tüp içerisine kan alınır. En son mor tüp içine kan alınma nedeni, damara girildiği anda pıhtılaşma sürecinin başlaması nedeni ile pıhtılaşma faktörlerinin düzeyinin düşük çıkabilme olasılığının olmasıdır.

Kan Tüpleri

Kırmızı : İçinde herhangi ilave bir madde yoktur ve kuru kan tüpü olarak adlandırılır.

Genelde, ilaç düzeyleri, bazı biyokimya, seroloji testleri ve kan grubu analizi için kan örneği bu tüplere alınır.

Mor: EDTA içerir. Hematolojik testler için kullanılır.

Yeşil: Heparin içerir. Biyokimya, arter kan gazları, hormon düzeyleri ve bazı immünolojik çalışmalar için kan örneği bu tüplere alınır.

Mavi: Sodyum sitrat içerir. Pıhtılaşma testleri için kullanılır.

Gri: Glikolizi önleyen sodyum florid içerir.

Tam Kan Sayımı

Eritrosit (RBC)	Kadın 4.2-5.4x10 ⁶ Erkek 4.7-6.1x10 ⁶
Hemoglobin (Hgb)	Kadın 12.0-16.0 g/dl Erkek 14.0-18.0 g/dl
Hematokrit (HTC)	Kadın % 37-47 Erkek %42-52
Lökosit (WBC)	5.000-10.000/mm ³
Nötrofil	1,8-7.7 bin/ul
Lenfosit	1,0-7.0 bin/ul
Monosit	0.0-0.7 bin/ul
Eozinofil	0.0-0.4 bin/ul
Bazofil	0.0-0.1 bin/ul
Trombosit (PLT)	150-450 K/ul

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABI HASTANESİ

Demir	Kadın 50-170 ug/dl Erkek 60-175 ug/dl
-------	---------------------------------------

- Tam kan sayımı anemi, enfeksiyon ve birçok başka hastalığın olup olmadığını kontrol için yaygın bir tarama testi olarak kullanılmaktadır. Gerçekte kanın değişik bileşenlerini inceleyen bir test olup aşağıdakileri içermektedir:
- Lökosit (WBC) sayımı birim kan hacminde mevcut olan lökosit sayımını gösterir. Lökositlerdeki artışlar ve azalmalar önemli olabilir
- Formül lökosit mevcut lökositlerin tiplerini inceler. Her biri bizi enfeksiyondan korunmada kendi işlevini yerine getiren, beş farklı tipte lökosit bulunmaktadır. Formül lökosit kişinin lökositlerini tiplerine göre sınıflandırmaktadır: nötrofiller, lenfositler, monositler, eozinofiller ve bazofiller.
- Eritrosit sayımı (RBC) birim kan hacminde mevcut olan eritrosit sayımını gösterir. Eritrositlerdeki artışlar ve azalmalar anormal durumlara işaret edebilmektedir.
- Hemogloblin kandaki oksijen taşıyan protein miktarını ölçer.
- Hematokrit belli bir tam kan hacmindeki eritrositlerin yüzdesini ölçer.
- Trombosit sayımı belli bir kan hacmindeki trombositlerin sayısıdır. Hem artışlar hem de azalmalar aşırı kanama veya pıhtılaşma gibi anormal rahatsızlıklara işaret edebilir.

Kardiyak Göstergeler

Kreatinin Kinaz (CK)	Kadın <170 U/L Erkek <190 U/L
Troponin T (TNT)	Negatif < 0.05 ng/ml

- Kas veya kalp hücreleri hasarlandığında kan CK düzeyleri yükselmektedir.
- Troponinler kalp krizinin neden olabileceği göğüs ağrısı olduğunda ölçülür. Kalp krizinin olup olmadığını gösterir. Hemen ve sonrasında 4-6 saat aralıklarla tekrar bakılır. Kalp krizi geçiren bir hastada troponin düzeyleri hasardan sonraki 3 veya 4 saat içinde yükselir ve 10-14 gün süre ile yüksek kalabilir.

Koagülasyon Testleri

Kanama Zamanı (Ivy)	4-8 dk
Protrombin Zamanı (PZ)	18-24 sn
International Normalized Ratio (INR)	<3

- Protrombin zamanı (PT) testi bir kan örneğinde bir pıhtının ne kadar sürede oluştuğunu ölçer.
- Uluslararası Düzeltme Oranı (INR), warfarin (kumadin) gibi kan sulandırıcı ilaçların etkinliğini izlemek amacıyla kullanılır. Bu anti-koagülan ilaçlar, kan pıhtısı oluşmasını önlemeye yararlar. İnatçı uygun olmayan kan pıhtılaşması görülen hastalarda uzun süreli tedavi amacıyla reçete edilirler.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Lipidler

Kolesterol	Normal < 200 mg/ml
HDL (High-Density Lipoprotein) Kolesterol	Kadın >45 mg/dl Erkek>40 mg/dl
LDL (Low-Density Lipoprotein) Kolesterol	Normal < 130 mg/ml
Trigliserid;	< 150 mg/dl

- Sağlıksız lipid düzeylerini taramak ve kalp hastalığı geliştirme riskini belirlemek için lipid testleri kullanılır.
- Kan yağları denince “iyi” (HDL) ve “kötü” (LDL) kolesterol ile “trigliserid”i hatırlamalıyız. Bu maddelerin kan seviyesinde belirli sınırlar içinde kalması gerekir.

Tiroid Testleri

Tiroksin (T4)	4.6-11.0 ug/dl
Triyotdotironin (T3)	80-200 ng/dl
Troid Stimulan Hormon (TSH)	0.27-4.20 uU/ml

- TSH– hipotiroidi, hipertiroidi, hipotiroidi için yenidoğanların taranması ve tiroid replasman (yerine koyma) tedavisini izlemek için bu test uygulanır
- T4 veya serbest T4 – hipotiroidi, hipertiroidi ve yenidoğanları hipotiroidi açısından taramak için kullanılır.
- T3 veya serbest T3 – hipertiroidi testi

Rutin Biyokimya Testleri

Globulin	2.3-3.4 g/dl
Albumin	3.5-5.0 g/dl
Üre	10-50 mg/dl
Ürik asit	Kadın 2.4-5.7 mg/dl Erkek 3.4-7.0 mg/dl
Kreatinin	Kadın 0.6-1.2 mg/dl Erkek 0.7-1.3 mg/dl
Kalsiyum	8.5-10.5 mg/dl
Glukoz	70-110 mg/dl
Aspartat Amino Transferaz (AST)	Kadın <31 U/L Erkek <37 U/L
Alanin Amino Transferaz (ALT)	Kadın <31 U/L Erkek <41 U/L
Sodyum	135-148 mmol/L

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABI HASTANESİ

Potasyum	3.5-5.5 mmol/L
Klor	98-100 mmol/L
Magnezyum	1.70-2.55 mg/dl

b. İDRAR TESTLERİ

Tam İdrar Analizi

Görünüm	Berrak
Renk	Açık sarı
PH	4.6-8
Protein	Negatif
Yoğunluk	1.005-1.030
Glukoz	Negatif
Lökosit	0-4
Eritrosit	< 2

- Böbrek hastalıklarını, idrar yolu enfeksiyonlarını ve metabolik hastalıkları tarama amacı ile kullanılır.
- Normal rutin muayenede, veya karın ağrısı, yan ağrısı, sık idrara çıkma, ağrılı idrar yapma, idrardan kan gelmesi gibi idrar yolu enfeksiyonlarını düşündüren durumlarda, gebelik kontrollerinde, hastaneye kabulde veya cerrahi işlemlerden önce yapılır.
- 50-100 ml idrar; sabah ilk idrar en değerlisidir.
- Bir idrar analizinin birçok yorumu olabilir. Bunlar bazı şeylerin kötüye gittiğinin bir uyarıcısı olarak birer kırmızı alarmdir. Genellikle miktarı anormal olarak artan madde(glukoz, protein veya kırmızı kan hücreleri gibi) sorunun ne olduğuna işaret eder. Fakat sonuçlar tam olarak doktora bulguların sebebini söylemez veya geçici veya kronik bir olay olup olmadığını göstermez.
- Normal bir idrar tahlili de hiçbir hastalık olmadığını garanti etmez. Bazı insanlarda hastalığın erken dönemlerinde bir madde artışı olmazken, bazılarında hemen o gün artış olur (yani tek bir testte kaçırma olabilir). Çok seyreltik bir idrarda kimyasalların küçük artışı saptanamaz.

c. GÖRÜNTÜLEME TESTLERİ

Bilgisayarlı Tomografi (BT)

➤ Bilgisayarlı tomografi; x-ışını kullanılarak vücudun incelenen bölgesinin kesitsel görüntüsünü oluşturmaya yönelik radyolojik teşhis yöntemidir. Görüntüleri röntgenden çok daha ayrıntılıdır. abdominal BT", göğüs kafesi incelenecek ise "toraks BT" denir. Bilgisayarlı tomografi işlemi incelenecek organa göre isimlendirilir.

- Örneğin karın bölgesi incelenecek ise inceleme sırasında hastanın bilgisayarlı tomografi masasında hareketsiz olarak yatması gerekir. Masa, cihazın orta kesimine doğru hareket ederken ilgili vücut kesimini görüntülemek için çok sayıda kesitsel görüntü cihaz tarafından alınır. İnceleme sırasında acı ya da ağrı hissi oluşturacak bir uygulama bulunmamaktadır.
- BT; göğüs ve karın organları tetkikinde en iyi yöntemlerden biridir. Akciğer, paranazal sinüsler, karaciğer ve pankreas hastalıklarının da aralarında bulunduğu pek çok hastalığın tanısında tercih edilen yöntemdir. BT görüntüleme ile biyopsi gibi tanı veya tedavi amaçlı minimal invazif işlemlerin rehberliği sağlanabilmektedir. BT, kemik görüntüleme de sıklıkla kullanılan bir tanı yöntemidir. El, ayak, omuz ve diğer iskelet sistemi yapıları ile omurga kemik patolojileri tanısında da kullanılmaktadır.
- Travma geçiren olgularda hızlı tarama yapabilmesi ve detaylı görüntüler sağlanabilmesi özelliklerinden yararlanarak beyin, karaciğer, dalak, böbrekler ile diğer iç organ yaralanmaları teşhisinde BT kullanılmaktadır. Ayrıca inme, gangren ya da böbrek

yetmezliği sonuçlarına yol açabilecek damar patolojileri tanısında da kullanılan yöntemlerdendir.

Manyetik Rezonans Görüntüleme (MR)

➤ Manyetik Rezonans Görüntüleme büyük mıknatıslarla oluşturulan güçlü manyetik alan içinde radyo dalgaları kullanılarak belirli anatomik yapıları, diğer yapılardan net olarak ayırt etmek, sağlıklı ve hastalıklı dokular arasındaki farklılıkları saptamak ve tanımlamak için kullanılan bir tıbbi tekniktir. Bu özelliğiyle de çok küçük bebeklerde ve hamilelerde bile (hamileliğin ilk üç ayında mutlak bir gereklilik olmadıkça tercih edilmez) tanısal amaçla güvenle kullanılabilen bir yöntemdir.

- Ayrıca MR uyumlu anestezi cihazları yardımıyla kapalı yerde bulunma korkusu olan hastalarda, yaş olarak çok küçük çocuk ve bebeklerde, içeride hareketsiz kalamayacak hastalarda güvenli bir şekilde çekim yapılabilir.
- Özellikle yumuşak dokuları görüntülemeye kullanılır. [Merkezi sinir sistemi](#) (beyin ve omurilik) hastalıklarının teşhisinde, sporcu yaralanmalarında, kas iskelet sistemi, özellikle [menisküs](#), [bel fitiği](#) gibi rahatsızlıkların tespitinin yanı sıra her türlü [nörolojik](#) hastalıkların değerlendirilmesinde sıkça kullanılmaktadır.
- Manyetik rezonans görüntüleme süresi, inceleme yapılan bölgeye, bölge sayısına, konulan ön tanıya göre değişiklik gösterip 15 dk. ile 75 dk. arasında sürebilir. Ayrıca gerek görülürse inceleme esnasında IV (damar içi) yoluyla [kontrast madde](#) kullanılarak kontrastlı çekim yapılır.
- MR görüntülemenin, canlı organizma üzerinde şu ana kadar kanıtlanmış herhangi bir zararı yoktur. Buna gebeler de dahildir; ama yine de organ gelişiminin gerçekleştiği ilk üç ayda MR çekimi önerilmez. Metal etkileşimi olan, vücudunda mıknatıs ya da metal protez taşıyan, kalp pili kullanan, göz içinde yabancı cisim bulunan, ateşli silah yaralanması geçirmiş olan (çoğu uyumsuz metaldir) ya da kalıcı dövme sahibi kişilerin MR cihazına girmeleri sakıncalı kabul edilir (hayati tehlike doğurabilir).

Röntgen

➤ Röntgen, vücudunuzdaki yapıların, özellikle de kemiklerin görüntülenmesini sağlayan hızlı, acısız bir testtir. Röntgen ışınları aynı zamanda düşük dozda radyasyona maruz kalmanızı sağlayabilir.

➤ Röntgen teknolojisi vücudun birçok bölümünü incelemede kullanılır.

a. Kemikler ve dişler

- **Kırıklar ve enfeksiyonlar:** Kemiklerdeki ve dişlerdeki kırıklar ve enfeksiyonlar, birçok durumda röntgen filmlerinde açıkça görünür.
- **Artrit:** Eklemlerinizin röntgen filmleri, artrit belirtilerini ortaya koyabilir. Yıllar boyunca çekilen röntgen filmleri, doktorunuzun, artritini kötüleşip kötüleşmediğini belirlemesine yardımcı olabilir.
- **Diş çürümesi:** Diş hekimleri, dişlerdeki çürükleri kontrol etmek üzere röntgen kullanır.
- **Osteoporoz:** Özel röntgen testi türleri kemiklerinizin yoğunluğunu ölçebilir.
- **Kemik kanseri:** Röntgen aynı zamanda kemiklerinizdeki tümörleri gösterebilir.

b. Göğüs

- **Akciğer enfeksiyonları veya sorunları:** Zatürre, tüberküloz veya akciğer kanseri gibi sorunların belirtileri göğüs röntgenlerinde görülebilir.
- **Meme kanseri:** Mamografi, meme dokusunu incelemek üzere kullanılan özel bir röntgen testi tipidir.
- **Kalp büyümesi:** Konjestif kalp yetmezliğinin belirtilerinden biri, röntgen filmlerinde açıkça görülen kalp büyümesidir.
- **Damar tıkanması:** İyot içeren bir kontrast madde verilmesi, dolaşım sisteminin kesitlerini röntgen filminde görülebilecek şekilde aydınlatmaya yardımcı olabilir.

c. Karın

- **Sindirim sistemi problemleri:** Bir içecek veya lavman ile verilen kontrast madde olan baryum, sindirim sisteminin herhangi bir yerindeki problemleri görüntülemeye yardımcı olabilir.
- **Yutulmuş nesnelere:** Çocuğunuz bir anahtar veya bozuk para gibi bir şey yuttuğu takdirde, röntgen filmi; söz konusu nesnenin yerini gösterebilir.

Ultrasonografi (USG)

- Ultrasonografi yüksek frekanslı ses dalgaları kullanılarak vücut içindeki organların ve diğer yapıların görüntülenmesidir.
- Tetkikin vücuda herhangi bir zararı yoktur. X-ışınları vb zararlı radyasyonlar kullanılmaz. Ultrasonografi en çok, sıvı içeren organların ve yapıların incelenmesinde yararlıdır. Kemik gibi katı yapılar ve akciğer gibi hava dolu organlar (çok fazla sıvı içermediklerinden) ultrasonda iyi görünmezler. Fakat sıvı içeren organlardaki kitle ve katı oluşumlar izlenebilir.
- Ultrasonografi çeşitli alanlarda kullanılır: Batın (karın) içi organları incelemede (abdominal USG), kadın hastalıklarında (jinekolojik USG), gebelik ve doğum takibinde (obstetrik USG), kalp işlevlerinin ve yapısının incelenmesinde (ekokardiografi), meme dokusunu incelemede (mamografi), damarların-tiroid-testis-göz vb organ ve yapıların incelenmesinde. İncelenen organın yerine ve özelliğine göre, değişik ultrason cihazları ve problar kullanılır. Ultrasonografide prob, genelde (abdominal USG'de olduğu gibi) vücut üzerinde gezdirilir. Probu vücut içine sokulması yoluyla yapılan USG çeşitleri de vardır: Transvaginal, transrektal gibi.

d. KÜLTÜR TESTLERİ

- Kültür, sıklıkla enfeksiyonları tespit için kullanılan bir testtir. Enfeksiyondan kuşku edilen bir vücut bölgesinden numune alıp ortamda var olabilen **bakteriler** veya **mantarlar** gibi canlı hastalık etkenlerinin **mikroorganizmaların** çoğalması amacıyla katı veya sıvı **besiyerine** (örn: agar) ekilmesi işlemidir. Kan, idrar, gaita, balgam, yaradan gelen irin gibi çeşitli vücut sıvısı numunelerinde kültürler yapılabilir.
- halde numune toplama yöntemleri kuşku edilen enfeksiyonun yerleşimine ve alınan numuneye bağlıdır.
- Buradaki resimde bir ucu pamuklu çubuğun boğaz arka yüzeyine sürülerek kültür için numune alma yöntemi gösterilmektedir.

Boğaz Kültürü

Boğazdan numune alındıktan sonra eküvyon (ucu pamuklu çubuk) bir numune nakil tüpü içine konur ve etiketlenir. Birçok laboratuvarıda etikete önceden hastanın adı, tanımlı numarası ve bu numuneye ait bir numara basılmıştır. Boğaz ağrısının en sık görülen bakteriyel nedeni A grubu streptokoklarla oluşan enfeksiyondur. Boğaz kültüründe bu zararlı bakteriler tespit edilmişse hasta antibiyotiklerle tedavi edilecektir.

Kan Kültürü

- Kanda **bakteriler** veya **maye** **mantarlarının** varlığını saptamak, mevcut **mikroorganizmayı(ları)** tanımlamak ve tedaviyi yönlendirmek için kan kültürlerinden yararlanılmaktadır. Tipik olarak iki veya daha fazla sayıda kan kültürü istenmekte ve ardışık kan örnekleri alınmaktadır. Hastada potansiyel bir enfeksiyonu gösteren lökositlerin sayısında artış olup olmadığını belirlemek için sıklıkla kan kültürüyle birlikte veya öncesinde **tam kan sayımı (TKS)** istenmektedir.

İdrar Kültürü

İdrar yolu enfeksiyonu tanısı koyabilmek için yapılır. Eğer yan ağrısı, ağrılı ve sık idrara çıkma gibi idrar yolu enfeksiyonu semptomlarına rastlanılırsa bu test yapılır.

İdrar kültürü almadan önce, idrarı etrafındaki deriden bakterilerle kontamine etme riskinden dolayı, idrar toplamadan önce genital bölgenin temizlenmesi önemlidir (özellikle kadınlarda). Kadınlarda labialar açılıp önden arkaya doğru temizlenmelidir; erkeklerde penisin ucu temizlenmelidir.

İdrar çıkarmaya başlayınca bir miktar idrar tuvalete yapılır, sonra 9 veya 10 cc idrar steril idrar kabına yapıldıktan sonra geri kalan kısım da tuvalete yapılır. Buna orta akım temiz idrar denir.

Gaita Kültürü

İshallerin sebebinin araştırılması sırasında, klinik tablonun patojen bir bakteri tarafından meydana getirilip getirilmediğinin belirlenmesi amacıyla kullanılır.

Ayrıca başta gıda sektörü olmak üzere insan sağlığı ile ilişkili olabilecek iş kollarında çalışanlar için yapılan portör araştırmaları sırasında da gaita kültürüne ihtiyaç duyulur.

Gaita kültürü, klinik tablodan patojen bir bakterinin sorumlu olup olmadığının araştırılması ve mevcutsa bu etkenin izolasyonu amacıyla uygulanır. Birkaç gün içinde iyileşmeyen, kanlı, müküslü, dışkılama ile birlikte karın ağrısı, kusma ve ateş gibi şikâyetlerin bulunması, bakteriyel bir enfeksiyon olasılığını akla getirir.

Gaita örneği, laboratuvara temiz ağız kapaklı bir kap içinde veya transport besiyeri (Carry Blair) içinde ulaştırılmalıdır. Carry-Blair transport besiyeri numunenin 24 saate kadar muhafazasına olanak verdiği halde, doğrudan transport edilen numunelerin 1–2 saat içinde ekim işlemine tabi tutulması gerekir.

Balgam Kültürü

Balgam kültürü akciğerlerde (zatürre) veya solunum yollarında (bronşit) enfeksiyona neden olabilen mikropları saptamak ve tanımlamak için uygulanmaktadır. Balgam normalde ağız boşluğunda bulunan tükürükten farklıdır. Balgam, hastanın akciğerlerinde, bronşlarında veya alt solunum yollarında enfeksiyon olduğu zaman bulunan kıvamlı bir sıvıdır. Balgam enfeksiyona neden olan hastalık etkenleriyle (bakteriler, virüsler veya mantarlar) birlikte konakçının enfeksiyona verdiği hücresel reaksiyon bileşenlerini de (müküs, lökosit (WBC), eritrosit (RBC), solunum yolunun iç yüzeyini döşeyen hücreler) içerebilir. Hasta genellikle derinden gelen bir öksürükle balgam numunesi verebilir.

Kültür için bir balgam numunesi, enfeksiyona neden olabilen mikroorganizmaların çoğalması için üreme besiyeri üstüne konur. Enfeksiyona neden olan mikroorganizmalar solunum sisteminin normal mikroorganizmalarından ayırt edilip tanımlanır. Hastalığa neden olan mikroorganizmalar saptandığında hangi antibiyotiklerin mikroorganizmaların çoğalmasını engellediği ve enfeksiyon için hangi tedavinin uygun olacağını belirlemek için ileri testler de yapılabilir.

Bakteriyel Yara Kültürü

Bakteriyel yara enfeksiyonunu belirlemek, spesifik bir bakterinin varlığını saptamak, ayrıca antibiyotik duyarlılık testleri için bakterilerin çoğaltılması ve izolasyonu için bu test yapılır.

Yaranın bir patojenik mikroorganizma tarafından enfekte olduğundan şüphelenirse ve bazen de bir enfeksiyon tedavisinden sonra tedavinin başarısını ölçmek için yapılır.

Ucunda pamuk bulunan steril bir çubuk ile hücreler veya enfeksiyon olduğundan şüphelenilen yüzeysel bölgedeki iltihaplı alandan toplanır. Bir enjektör ile ve /veya doku biyopsisi ile derin yaralardaki sıvı aspire edilir.

e. AŞILAR

Günümüzde beklenen yaşam süresinin artmasıyla, kronik hastalıkların görülme sıklığında da artış meydana gelmiş, bu durum erişkin aşılmasının giderek daha da ön plana çıkmasına yol açmıştır (<https://asi.saglik.gov.tr/asi-kimlere-yapilir/liste/30-yeti%C5%9Fkin-a%C5%9F%C4%B1lama.html>).

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Erişkin Tip Tetanoz Aşısı: Daha önce aşılama durumu kayıtlı olmayan tüm erişkinlerin 3 doz erişkin tip difteri-tetanoz (Td) aşısı ile aşılansak primer aşılamlarının tamamlanması gerekmektedir. Primer aşı serisi tamamlanan tüm yetişkinlere 10 yılda bir Td aşısı uygulanmalıdır.

Pnömonok Aşısı: Aşılama özellikle yaşlı kişiler için önemlidir. Yaşlandıka bağışıklık sistemi zayıflar ve enfeksiyonlarla savaşmak daha zor olabilir. 65 yaş ve üzerindeki kişilerin pnömonok bakterisinin neden olduğu zatürre, kan iltihabı, menenjit gibi ciddi hastalıklardan korunması amacıyla iki pnömonok aşısı önerilmektedir. Konjuge pnömonok aşısı ücretsiz olarak sağlık kuruluşlarında uygulanmaktadır. Polisakkarit pnömonok aşısı ise Sağlık Uygulama Tebliğı kapsamında tanımlanan risk gruplarına, reçete edilmesi halinde bedelleri karşılanmaktadır.

Influenza Aşısı: Influenza aşısı bedeli; 65 yaş ve üzerindeki kişiler ile yaşlı bakımevi ve huzurevinde kalan kişilerin bu durumlarını belgelendirmeleri halinde sağlık raporu aranmaksızın yılda bir defaya mahsus olmak üzere karşılanır.

Altta Yatan Hastalık Nedeniyle Veya Mesleğinden Dolayı İlave Risk Altında Bulunan Erişkinlere Yönelik Aşı Uygulamaları:

➤ **Hepatit A Risk Grubu Aşılamları:**

Sağlık Bakanlığı tarafından yürütölmekte olan Hepatit A Kontrol Programı kapsamında, sağlık kurumlarına başvuruları durumunda belirlenen tüm risk gruplarına (Bakınız Hepatit A Aşısı Risk Grupları) ücretsiz olarak aşı uygulaması yapılmaktadır.

➤ **Hepatit B Risk Grubu Aşılamları:**

Sağlık Bakanlığı tarafından yürütölmekte olan Hepatit B Kontrol Programı kapsamında, sağlık kurumlarına başvuruları durumunda belirlenen tüm risk gruplarına (Bakınız Hepatit B Aşısı Risk Grupları) ücretsiz olarak aşı uygulaması yapılmaktadır.

Bu risk gruplarının dışında, hekimin yüksek risk nedeniyle aşı yapılmasını uygun bulduğu kişilere sağlık kuruluşlarında Hepatit B aşısı uygulaması ücretsiz olarak uygulanabilir.

➤ **Pnömonok Aşıları**

Sağlık Bakanlığı tarafından yürütölmekte olan pnömonokal hastalıklara yönelik kontrol programı kapsamında çocukluk dönemi aşılamları yanı sıra yetişkin ve risk grubu aşılamları da bulunmaktadır. Pnömonok bakterilerinin neden olduğu hastalıkların, özellikle 65 yaş ve üzerindeki yetişkinlerde, kronik hastalıkları olan kişilerde ve hastalık ya da ilaç kullanımı nedeniyle bağışıklık sistemi zayıflamış kişilerde uzun sürme, hastaneye yatış gerektirme ve ölümcül seyretme olasılıkları daha yüksektir.

➤ **Sağlık Çalışanı Aşılması**

Tıp fakülteleri, diş hekimliğı fakülteleri, hemşire/ebelik eğitimi veren okullar, sağlık meslek yüksekokulları vb. öğrencileri, eğitimleri döneminde sağlık kuruluşlarında staj ve sağlık hizmetinde buldukları için çalışan sağlık personelinde olduğu gibi bulaşıcı hastalıklar için artmış karşılaşma riski taşırlar. Bu nedenle, mesleki riski azaltmaya yönelik olarak ve hizmet

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABI HASTANESİ

sundukları hasta grubu içerisinde yüksek riskli hastaların varlığı ve bu hastalara kaynak teşkil etme riskleri nedeniyle belirlenen bazı aşıların uygulanması gereklidir.

Sağlık kurumlarında çalışan temizlik işçileri, 112 acil sağlık hizmetleri personeli ile acil durum, afet ve olağandışı durumlarda görev alan Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) personeli ve acil sağlık araçlarında görev yapan personel dâhil diğer çalışanlar için de mesleki maruziyet riski nedeniyle kendilerinin korunmasına ve hastalar açısından kaynak teşkil etmelerini önlemek amacıyla belirlenmiş olan bazı aşıların uygulanması gereklidir.

➤ **Grip Aşıları**

Grip aşısı bedeli; astım dâhil kronik akciğer ve kalp ve diğer kronik hastalıkları olan erişkinler için hastalıklarını belirten sağlık raporuna dayanılarak **tüm hekimlerce reçete edildiğinde yılda bir defaya mahsus olmak üzere devlet tarafından karşılanır.** COVID-19 pandemisine yanıt vermek amacıyla Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilmesi planlanan müdahalelerden biri de kitlesel COVID-19 aşılmasıdır.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABI HASTANESİ

AŞI UYGULANACAK GRUP SIRALAMASI

Aşama	Gruplar	Sıra	Alt Gruplar
1. Aşama	A. Sağlık kurumunda çalışanlar (kamu, özel, üniversite, vakıf vb. tıp fakültesi ve diş hekimliği fakültesi stajyer öğrencileri dâhil), tüm (kamu, serbest) eczane çalışanları (eczacı ve kalfalar dâhil)	A	
	B. Yaşlı, engelli, koruma evleri gibi yerlerde kalan ve çalışanlar	B	
	C. 65 yaş üstü bireyler	C1	90 yaş ve üstü bireyler
		C2	85-89 yaş arası bireyler
		C3	80-84 yaş arası bireyler
		C4	75-79 yaş arası bireyler
		C5	70-74 yaş arası bireyler
		C6	65-69 yaş arası bireyler

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABI HASTANESİ

		Bakanlığı	
2. Aşama	A. Hizmetin sürdürülmesi için öncelikli sektörler	A2	İçişleri Bakanlığı
		A3	Kritik görevlerdeki kişiler
		A4	Zabıta, özel güvenlik
		A5	Adalet Bakanlığı
		A6	Cezaevleri
		A7	Eğitim sektörü (öğretmenler ve öğretim üyeleri)
		A8	Gıda sektörü (SGK kayıtlarına göre) çalışanları (fırın, yemek fabrikaları, gıda imalathaneleri, ambalajlanmış su üreticileri vb.)
		A9	Taşımacılık (SGK kayıtlarına göre) sektöründe çalışanlar
		B. 50-64 yaş arası bireyler	B1
	B2		55-59 yaş arası bireyler
B3	50-54 yaş arası bireyler		

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABI HASTANESİ

3. Aşama	A. Kronik hastalığı olan kişiler	A1	45-49 yaş arası bireyler
		A2	40-44 yaş arası bireyler
		A3	18-39 yaş arası bireyler
	B. Diğer Gruplar	B1	45-49 yaş arası bireyler
		B2	40-44 yaş arası bireyler
		B3	35-39 yaş arası bireyler
		B4	30-34 yaş arası bireyler
		B5	25-29 yaş arası bireyler
		B6	17-24 yaş arası bireyler

Şekil 2. COVID-19 Aşılama Takvimi Erişim Adresi: <https://covid19asi.saglik.gov.tr/TR-77706/covid-19-asisi-ulusal-uygulama-stratejisi.html>

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

KTÜ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
EĞİTİM PROGRAM MODELİ KILAVUZU

KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim programı, Bologna uyum süreci kapsamında TYYÇ, AKTS, diploma eki, öğrenci akademisyen hareketliliği, yaşam boyu öğrenme, HUÇEP, HEPDAK 2014 standartları çerçevesinde iç ve dış paydaş analizleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu kapsamda programın genel amaçları, programın yeterlilikleri belirlenmiş, öğrenme çıktılarıyla program yeterlilikleri karşılaştırılmış, derslere yönelik öğrenci iş yükü ve AKTS hesaplanmış ve her bir ders için ders programları hazırlanmıştır (Ek 3.1.12-Ek 3.1.20). KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü eğitim program modeli, entegre (bütünleşik) eğitim program modelidir. Bu model, ürün temelli teknik-bilimsel yaklaşımlardan olan Geriye Doğru Tasarım Modeli (Backward Design) ve Sistem Yaklaşımını içermektedir. Eğitim Modeli, KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü ders bilgi paketi sayfasında “Kurumsal Bilgiler”-“Genel Bilgileri” başlığı altındaki “Kuruluş ve Tarihçe” Bölümünde belirtilmiştir. (<http://www.katalog.ktu.edu.tr/DersBilgiPaketi/generalinfo.aspx?pid=2340&lang=1>), (Ek 3.4.1). Geriye Doğru Tasarım Modeli doğrultusunda KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim Programının yeterlilikleri ile programda yer alan derslerin belirlenmesi, her bir ders için öğretim programlarının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi sağlanmıştır. Ayrıca her bir ders programının içeriği, her bir dersin tanımı, amacı, Bloom’un taksonomisi doğrultusunda öğrenme kazanımları, öğrenme aktiviteleri ve yöntemler (grup ödevleri, sunular, vaka çalışmaları vb), kaynaklar, ders içerikleri “sistem yaklaşım modeli” ile belirlenmiş ve web sitesinde öğrenci erişimine açılmıştır. Programda yer alan her bir dersin güncel ders program içeriklerine ders bilgi paketi web sayfasından ulaşılabilir (<http://www.katalog.ktu.edu.tr/DersBilgiPaketi/semester.aspx?pid=2340&lang=1&sid=10>).

KTÜ SBF Hemşirelik Bölümünün Temellendiği Model			
Geriye Doğru Tasarım Modeli*	İlhan’ın TYYÇ 2020*	İlhan’ın (2020)* Yükseköğretimde yeterlilikler çerçevesine uygun şekilde önlisans/lisans/lisansustu düzeyde program geliştirme işlem basamakları (TYYÇ, 2020 temel alınarak) KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim Programı	KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim Programı Entegre Model***
<i>I. Aşama:</i> Beklendik çıktıların, eğitim programının hedeflerinin ve bu hedeflerin ulusal, bölgesel ve yerel içerik standartlarına uygunluğunun belirlenmesi	Program amaçlarının belirlenmesi	Bologna süreci kapsamında belirlenen Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, TYYÇ, HUÇEP (Programın bulunduğu alana özgü yeterlilikler), bölümün misyonu, paydaşların görüşleri vb.	1.Aşama Çevre incelemesi (environmental scanning)
Adım I: Mezunlar ne bilmeli, yapabilmeli? Hangi değer, tutum ve becerilere sahip olmalı?	Program çıktılarının ve program kapsamındaki derslerin belirlenmesi	Programa devam edecek olan öğrencilerin belirlenen yeterliliklere ulaşabilmesini sağlayacak nitelikte	2.Aşama Mezun Yeterlilikleri (Graduate Competencies)

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

sorularına yanıt aranarak amaçların belirlenmesi,			
Adım II: Bu amaçlara ulaşmak için gerekli içeriğin belirlenmesi,	Her bir ders için öğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması	Öğrenme çıktıları, içerik, öğrenme-öğretme durumu ve değerlendirme, öğrenci iş yükünü ve buna bağlı olarak Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) kredileri hesaplamalarını kapsayacak şekilde	
Adım III: Hangi derslerin verileceği ve bu derslerde hangi içeriğin sunulacağına karar verilmesi		Eğitim/müfredat programının oluşturulması	3.Aşama Müfredat Geliştirme (Curriculum Development)
II. Aşama: Eğitim programı uygulandığında değerlendirmenin nasıl yapılacağına belirlenmesi	Programların değerlendirilmesi (İlhan, 2020)	Bologna süreci kapsamında, yükseköğretim uluslararasılaşmanın bir gereği olarak uygulanan programların yeniden geliştirilmesi ve değişen şartlara göre hangi düzeyde amaca ulaşıldığının sürekli değerlendirilerek eksik görülen yanlarının düzeltilmesi amacıyla Dört yılda bir KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü müfredat programı güncellenmektedir.	
III. Aşama: Öğrenme yaşantıları ve öğretimin nasıl yapılacağına belirlenmesi	SİSTEM YAKLAŞIMI**		4. Aşama Pedojik stratejilerin belirlenmesi (Pedagogical Strategies)
	1.Problemin tanımı		
	Amacın belirlenmesi, komisyon üyelerinin seçimi	HUÇEP komisyonu tarafından belirlenen amaçlar ve ders içeriklerinin KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim programının düzenlenmesi:	
	2. Gelişme		
	İçeriğin seçimi	TYYÇ, iç ve dış paydaş görüşleri, özellikle HUÇEP'e temelli KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü ders içeriklerinin belirlenip düzenlenmesi	
	Öğrenciye dönük amaçların yazılması	Hemşirelik Bölümü derslerin amaçlarının yazılması (KTÜ Hemşirelik Bölümü Ders Bilgi Paketi)	

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

	Amaçların davranışa dönüştürülmesi	Bloom taksonomisi doğrultusunda ders hedeflerinin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel düzeyde yazılması	5. Aşama Uygulama, Değerlendirme ve Geri Bildirim
	Uygun ders planlarının yazılması	Bu hedeflere uygun ders planları yapılması ve uygulanması	
	Öğretim materyallerinin geliştirilmesi,	Hedeflere ve ders planına uygun eğitim materyal ve araçlarının seçimi ve geliştirilmesi ve kullanımı	
	Öğrenme ortamının desteklenmesi	Sınıf, laboratuvar ve uygulama alanlarının belirlenmesi ve düzenlenmesi	
	3.Değerlendirme		
	Sonuçların değerlendirilmesi, sürekli dönüt sağlanması	Derslerin sınavlarla, uygulama rehberleri doğrultusunda notları ile değerlendirilmesi KTÜ MÜDEK-Hemşirelik programı ile ders sınav sonuçlarının program çıktılarına katkısının belirlenmesi Eğitim program değerlendirme (CIPP Modeline dayalı program değerlendirme- Ek 3.15.1,Ek 3.15.3).	

*İlhan 2020, **Demirel, 1992, s.35

KTÜ SBF Hemşirelik Bölümünün varolan eğitim program modelinin entegre bir model olduğuna ilişkin Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Kurul Üyesi, Eğitim Program Geliştirme uzmanı Dr.Öğr.Üyesi Ebru Ünay'ın görüşü alınmıştır. (ebruunay@trabzon.edu.tr).

Kaynaklar

1. İlhan E. Yükseköğretimde Eğitim Programı ve Program Geliştirme Kuramsal-Tarihi Temeller ve Uygulama Örnekleri. Ünal P., Demir F. (Eds).Eğitime Adanmış Yarım Asır, Pegem Akademi, Ankara, 2020.
2. Demirel Ö. Türkiye’de Program Geliştirme Uygulamaları. H. O. Eğitim Fakültesi Dergisi 1992; 7: 27 -43.
3. Khani M A, Law Smith L. An Integrative Approach to Curriculum Development in Higher Education in the USA: A Theoretical Framework. International Education Studies, 2015; 8(3) 2015: 66-76.
4. <http://www.katalog.ktu.edu.tr/DersBilgiPaketi/generalinfo.aspx?pid=2340&lang=1>

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

KTÜ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
EĞİTİM PROGRAM MODELİ KAPSAMINDA HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİNİN PROGRAMI

KTÜ SBF Hemşirelik Bölümünün temellendiği Model			Eğitim Program Modeli Kapsamında HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği Dersinin Programı
Geriye Doğru Tasarım Modeli*	İlhan'ın TYYÇ 2020*	KTÜ SBF Hemşirelik Eğitim Programı Entegre Model***	KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği Dersinin Program İçeriğinin Modele Uygun Sunumu:
<i>I. Aşama:</i> Beklenilen çıktılar, eğitim programının hedeflerinin ve bu hedeflerin ulusal, bölgesel ve yerel içerik standartlarına uygunluğunun belirlenmesi	Program amaçlarının belirlenmesi	1.Aşama Çevre incelemesi (environmental scanning)	Bologna süreci kapsamında belirlenen Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi, TYYÇ, HUÇEP, vb. kriterleri doğrultusunda, iç (öğrenci çalıştay vb.) ve dış paydaş toplantıları ile KTÜ SBF Hemşirelik Bölümünün Program amaçları (Ek 1.2.1, Ek 1.2.2), program çıktıları (mezun yeterlilikleri) (https://www.ktu.edu.tr/sbfhemsirelik/programyeterliliklericiktilari) ve Müfredat programı/eğitim program içeriğini güncellenerek 2019 yılında yürürlüğe girdi (http://www.katalog.ktu.edu.tr/DersBilgiPaketi/generalinfo.aspx?pid=2340&lang=1 , https://www.ktu.edu.tr/sbfhemsirelik/programamaclari , https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/sbfhemsirelik_13713.pdf , ÖİS Ek 1.2.4, ÖİS Ek 1.2.5). Hemşirelik Bölümü müfredat programı dört yılda bir olacak şekilde Bologna süreci ile gelişen yükseköğretimin uluslararasılaştırma da dikkate alınarak amacına uygun güncellenmektedir.
Adım I: Mezunlar ne bilmeli, yapabilmeli? Hangi değer, tutum ve becerilere sahip olmalı? sorularına yanıt aranarak amaçların belirlenmesi,	Program çıktılarının ve program kapsamındaki derslerin belirlenmesi	2.Aşama Mezun Yeterlilikleri (Graduate Competencies)	
Adım II: Bu amaçlara ulaşmak için gerekli içeriğin belirlenmesi,	Her bir ders için öğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması		
Adım III: Hangi derslerin verileceği ve bu derslerde hangi içeriğin sunulacağına karar verilmesi		3.Aşama Müfredat Geliştirme (Curriculum Development)	
<i>II. Aşama:</i> Eğitim programı uygulandığında değerlendirmenin nasıl	Programların değerlendirilmesi (İlhan, 2020)		

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

yapılacağıın belirlenmesi			
III. Aşama: Öğrenme yaşantıları ve öğretimin nasıl yapılacağıın belirlenmesi	SİSTEM YAKLAŞIMI**	4. Aşama Pedojik stratejilerin belirlenmesi (Pedagogical Strategies)	Hemşirelik Bölümünün Program amaç ve çıktılarına ulaşması sağlamak için HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği dersi müfredat/egitim programına yerleştirildi.
	1.Problemin tanımı		
	Amacın belirlenmesi, komisyon üyelerinin seçimi		Sistematik yaklaşım eğitim modeline temelli olarak TYYÇ, iç ve dış paydaş görüşleri, özellikle HUÇEP'e temelli ve İç Hastalıkları Hemşireliği Çalıştay (https://www.uludag.edu.tr/ihhec) sonuçları da dikkate alınarak KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü Müfredat Komisyonu çalışmaları ve öğretim elemanlarının işbirlikleri ile KTÜ SBF Hemşirelik Bölümü Müfredat/ders içeriklerinin belirlenip düzenlenmesi sonrasında Hemşirelik Bölümünün Program amaç ve çıktılarına ulaşması sağlayacak şekilde ilgili anabilim dalı öğretim elemanları tarafından HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği dersinin amacı belirlendi.
	2. Gelişme		
	İçeriğin seçimi		Hemşirelik Bölümünün yine amaçları ve program çıktılarına uyumunu sağlamak için TYYÇ, iç ve dış paydaş görüşleri dikkate alınarak HUÇEP'de İç Hastalıkları Hemşireliği dersini ilgilendiren kavramlar ve konu başlıklarına ilişkin ders içerikleri tanımlandı (Ders Kitapçığı Ek 3).
	Öğrenciye dönük amaçların yazılması		HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği dersinin amacına yönelik KTÜ SBF Hemşirelik Bölümünün program çıktıları (PÇ1, PÇ4, PÇ8, PÇ16) (Tablo 2.1.'de belirtilmiştir). İle uyumlu olacak şekilde derslerin hedeflerinin/öğrenme çıktıları oluşturulup (ÖÇ 1-4) eşleştirildi (Tablo 2.2).
	Amaçların davranışa dönüştürülmesi		HEM2047 İç Hastalıkları Hemşireliği dersinin hedeflerine yönelik davranışlar bilişsel, duyuşsal ve devinişsel düzeyde yazıldı. <u>Ör: İç Hastalıkları Hemşireliği dersi Genel Hedefleri:</u>

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

			<ol style="list-style-type: none"> 1. Sistemlere ait hastalıklara ilişkin risk faktörlerini, risk gruplarını ve sorunları belirleyebilme. 2. Sistemlere ait hastalıklar ve bu hastalıklara yönelik hemşirelik bakımına ilişkin bilgi ve beceri kazanabilme. 3. Güncel bilgileri analiz edebilme, eleştirel düşünme becerisini kullanabilme ve yeni durumlara uygulayabilme. 4. Sağlığın korunması geliştirilmesi, bakım, tedavi ve rehabilite edici rol ve sorumlulukları kavrayabilme. 5. Hastalıklara ilişkin birincil, ikincil, üçüncül ve dördüncül korumayı sürdürebilme ve eğitim yapabilme.
Uygun ders planlarının yazılması	5. Aşama Uygulama, Değerlendirme ve Geri Bildirim		İç Hastalıkları Hemşireliği dersinin bilişsel, duyuşsal, psikomotor hedeflerle uyumlu şekilde HUÇEP ders içerikleri de dikkate alınarak ders planları/programları (dersin amacı, dersin hedefleri, içeriği, yöntemler, araç ve gereçler, değerlendirme) yapıldı (Ders Kitapçığı Ek 2).
Öğretim materyallerinin geliştirilmesi,			Bu plan doğrultusunda, hedeflere ulaşacak şekilde dersin teorik, laboratuvar ve uygulama şeklinde eğitim araçları ve yöntemlerinin (teorik desrte; powerpoint, rol-play, soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası ve beceri videolarının izlenmesi- laboratuvarda; demonstrasyon yöntemi ile beceri gösterimi ve maketler üzerinde becerilerin uygulanması- ders dışında; videolar izletme, bakım planları ve dijital öyküleme/hikayeleme gibi web 2.0 teknolojileri) yanı sıra öğrencilerin de hazırladığı çalışmalar (vaka sunumu bakım planları vb.) ile uygulanıp gerçekleştirilmektedir.
Öğrenme ortamının desteklenmesi			Bu ders kuramsal, laboratuvar ve uygulaması olan bir derstir. Öğrencinin derse devam zorunluluğu bulunmaktadır. Ders kapsamında Hukuk Fakültesi 103 nolu derslikler kuramsal eğitim için, laboratuvar uygulamaları için SBF Beceri laboratuvarı (103 nolu laboratuvar) ve uygulama için KTÜ Tıp Fakültesi Farabi Hastanesi kullanılmaktadır.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

	3.Değerlendirme	
	Sonuçların değerlendirilmesi, sürekli dönüt sağlanması	Dersin değerlendirmesinde bir ara sınav (%50) ve bir final sınavı (%50) dikkate alınmaktadır. Derse Devam: Teorik derse devam %70, laboratuvar uygulaması devamı %80'dir.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Tablo 2.1.

Program Çıktıları (PÇ)
PÇ-1: Hemşirelik bakım uygulamalarını ulusal ve uluslararası standartlar doğrultusunda yasa ve yönetmeliklere uygun olarak gerçekleştirir.
PÇ-2: Yönetim becerileri ve liderlik özellikleri kazanır.
PÇ-3: En az bir yabancı dil kullanarak alanına ilişkin bilgileri takip eder ve etkili iletişim kurar.
PÇ-4: Mesleki rol ve işlevlerini yerine getirebilecek bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri kazanır.
PÇ-5: Sağlık bilişim sistemlerini kullanır.
PÇ-6: Edindiği kuramsal bilgiler doğrultusunda bütüncül hemşirelik bakımı verir.
PÇ-7: Toplum sağlığının sürdürülmesinde bireyin sağlık eğitimi ve danışmanlık gereksinimini karşılar.
PÇ-8: Hemşirelik bakım uygulamalarında kanıta dayalı bilgiyi kullanır.
PÇ-9: Hemşirelik mesleğinin gelişimine katkı sağlayacak araştırmalara katılır ve liderlik eder.
PÇ-10: Topluma ve meslektaşlarına rol model olur.
PÇ-11: Hemşirelik faaliyetlerini, mesleki etik ilkelere ve kodlara uygun olarak sürdürür.
PÇ-12: Temel iletişim becerilerini kazanarak birey, aile, toplum ve sağlık ekibi üyeleri ile etkili iletişim kurar.
PÇ-13: Eleştirel düşünme ve sorun çözme becerisi kazanır.
PÇ-14: Ekip üyeleri ile iş birliği içerisinde çalışır ve sorumluluk alır.
PÇ-15: Bakım uygulamalarını hemşirelik kuram ve modelleri doğrultusunda gerçekleştirir.
PÇ-16: Yaşam boyu öğrenmeyi amaç edinir.
PÇ-17: Hemşirelik bakım uygulamalarında bireyin kültürel özelliklerini dikkate alır.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
HEM2047 İÇ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSE BAĞLI UYGULAMA ROTASYONU
KTÜ SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ FARABİ HASTANESİ

Tablo 2.2.

Öğrenim Kazanımları	BPKK	ÖY
Bu dersi başarı ile tamamlayan öğrenciler :		
ÖK - 1 : İç hastalıkları hemşireliğinin rolünü, sorumluluklarını, amacını ve önemini kavrayabilir.	1,4,8,16	1,3,4,5
ÖK - 2 : İç hastalıkları hemşireliğinin temel ilkeleri, sistemlerin hastalıkları ve hemşirelik bakımı hakkında bilgi ve beceri kazanır.	1,4,8,16	1,4,5
ÖK - 3 : İç hastalıkları hemşireliği uzmanlık alanında öğrendiği teorik bilgileri uygulamaya aktarabilir.	1,4,8,16	1,4,5
ÖK - 4 : İç hastalıkları hemşireliği uygulama alanında beklenmeyen durumlarda yeni stratejik planlar ve çözümler geliştirebilir.	1,4,8,16	1,4,5
<i>BPKK :Bölüm program kazanımlarına katkı, ÖY : Ölçme ve değerlendirme yöntemi (1: Yazılı Sınav, 2: Sözlü Sınav, 3: Ev Ödevi, 4: Laboratuvar Çalışması/Sınavı, 5: Seminer / Sunum, 6: Dönem Ödevi / Proje),ÖK : Öğrenim Kazanımı</i>		